

Jaunie uzņēmēji uzsāk nebijušu projektu

● Fonā redzamajā krāsni karstums sasniegs 200 – 250 grādu, skaidroja SIA «3K» direktors Jurgis Kalvāns. Tās sildīšanai tiks izmantota propāna gāze, pārējās iekārtas darbinās elektrība. Gados jaunais uzņēmējs uzsācis līdz šim Latvijā nebijušu uzņēmējdarbību.

Līvānu novada Rožupes pagastā kādreizējās kolhoza mehāniskajās darbnīcās, kuras ilgu laiku stāvēja neapsaimniekotas, pēdējā laikā sākusies rosība. Divi jauni uzņēmēji – SIA «3K» direktors Jurgis Kalvāns un ražošanas vadītājs Ivars Usāns šeit realizē drosmīgu ieceri, un paredzams, ka jau šonedēļ vienā no darbnīcu hallēm tiks iedarbināta moderna iekārta.

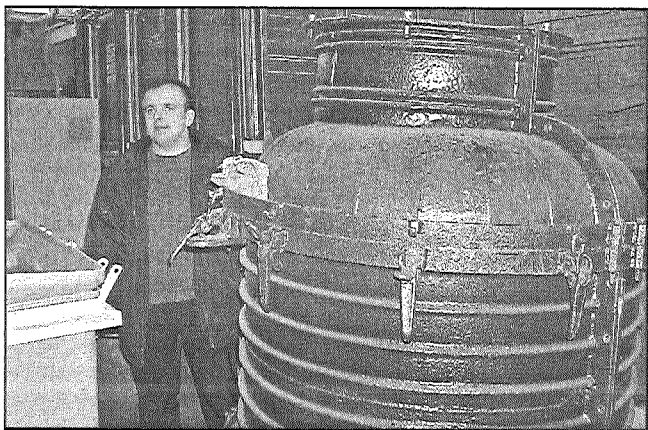
Pilnībā izstrādāta ražošanas tehnoloģija, sagādātas un uzstādītas iekārtas, iepirkta izejvielas, pieņemti darbinieki. Čehā taps produkcija, kādu līdz šim Latvijā neražoja – plastmasas konteineri dalītai atkritumu savākšanai, paletes pārtikas ražošanas uzņēmumiem, tvertnes dažādu šķidrumu transportēšanai, videi labvēlīgi liela tīlpuma septiķi, ar ko aizvietot videi kaitīgos dzelzsbetona grodus un kas vajadzīgi privātmājās, biotualetēs, ceļu barjeras un cita veida produkcija.

No Jurgā Kalvāna priekšlikuma uz sarunu vispirms tikties uzņēmuma birojā Līvānos atsakāmies, jo gribas labāk iepazīt vidi, ražošanas procesu un darbiniekus uz vietas, čehā. Arī šeit ierīkots neliels kantoriņš darba darīšanām. Bet pats galvenais – sagādāta un

darba gatavībā uzstādīta ražošanas līnija – plašajā un pagaidām stipri vien aukstajā angārā, kur kādreiz turēti kombaini un cita lielaudas tehnika. Ēka pirms tam tika pielāgota darbam, sakārtota, izsīstie logi pagaidām ir aizklāti, gaidot siltāku laiku remontdarbiem.

Lūgts pastāstīt par savas uzņēmējdarbības uzsākšanu un brīvas nišas iekarošanu, Jurgis Kalvāns informēja, ka sākotnēji, pirms diviem gadiem, uzņēmums nodarbojas ar importētu polietilēna konteineru montāžu, kas veikta dažādās vietās. Pērnā gada vidū uzņēmējam piedāvāta telpu noma Rožupē. Šeit uzņēmums turpina iesākt darbu konteineru montāžā. Konteineri valsti tika ievesti nesamontētā veidā tāpēc, ka pa daļām tie ir ērtāk transportējami, aizņem daudz mazāk vietas, bez tam arī to montāža Latvijā izmaksā lētāk, nekā Somijā, no kurienes tos ievēd. Šos konteinerus pieprasa atkritumu apsaimniekošanas organizācijas. Uzņēmuma dibinātājs ir a/s «Ekoinvestors».

Iecerētā projekta realizācijā izmantota Eiropas nauda, par kuru sagādāta ražošanas iekārta. Palīdzību sniedza Valsts Reģionālās attīstības aģentūra. 50 procenti no aizdevuma būs jāatgriež. Šomēnes tie sāksies lielgarbāta plastmasas izstrādājumu izmēģinājuma ražoša-

● Ražošanas vadītājs Ivars Usāns demonstrē vienu no izstrādājumu formām – ūdens mēritāja aku, kas tiks izmantota krāsns izmēģināšanas laikā. Foto: A.Stejanovs

na. Uzņēmuma jaunajai produkcijai jau ir pirmie pasūtītāji. Viens no projekta mērķiem bija jaunu darbavietu radīšana. Pašlaik darbinieku skaits tuvojas demitām.

Izrādot ceļu, Jurgis Kalvāns tuvāk paskaidroja par tiešo ražošanas procesu. Čeha vidū līdz pat augstajiem halles griešiem slienas milzīga krāsns ar divām atverēm vienā un otrā pusē. Pa sliedēm speciāla iekārta tajā iestumj kaut ko līdzīgu paliktņim, uz kura novietota topošā izstrādājuma forma. Krāsni ir augsta temperatūra, kas kausē no Zviedrijas piegādātas plastmasas granulas. Izkusušās granulas plūst formas iekšpusē, kas griežas, un karstā plastmasa pārtop par konteineru, tvertni vai ko citu, atkarībā no uzstādītās formas. Pēc noteikta laika, kas atkarīgs no izstrādājuma sienīņu biezuma, «vilciens» no krāsns izbrauc. Iedarbojas jaudīgs ven-

tilators, kas nule «izcepto» priekšmetu atdzēsē. Ieplānots arī no krāsns otras puses, lai tajā laikā, kamēr viens izstrādājums atdzesējas, varētu izgatavot otru. Viss ražošanas process ir automatizēts. Datorā atliek ievadīt konkrētus parametrus, datus par katru izstrādājumu un nospiegt attiecīgās pogas. Pārējais ir tehnikas ziņā. Rožupē ieviestajai rotēšanas formēšanas tehnoloģijai Latvijā nav līdzīgas, taču Eiropā šādu ražotņu esot daudz, tuvākās no tām – Igaunijā un Polijā. Latvijā līdz šim līdzīgus izstrādājumu gatavoja, sloksnes samefinot kopā, līdz ar to netika iegūts viengabalains izstrādājums. Jaunā ražošanas tehnoloģija ir bezatkritumu, un, kā atzinušas kontrolējošās institūcijas – Reģionālā vides pārvalde, — videi nekaitīga.

L.Rancāne

ZIŅAS

Preiļu rajonam nepieciešams jauns prezentācijas materiāls

Šonedēļ rajona novadu un pagastu speciālisti, kas atbildīgi par attīstības un plānošanas jautājumiem, vienosies par veidu, kā sagatavot jaunu prezentācijas materiālu par Preiļu rajonu. Iecerēts līdz gada beigām izdot bukletu, kurā būtu ievietota plaša un visaptveroša informācija par rajona pašvaldībām, to ekonomisko stāvokli, uzņēmējdarbību un veiksmīgākajiem projektiem.

Bukleta izdošana būs iespējama, pateicoties Daugavas savienības fonda finansiālajam atbalstam. Līdzekļus šī gada budžetā ir paredzējusi Preiļu rajona padome.

Uzņēmēji gatavi iesniegt projektus

Šodien, 14. februārī, Valsts Reģiona attīstības aģentūrā sāk pieņemt projektus Eiropas Reģionālās attīstības fonda grantu shēmā sadaļā «Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā ipaši atbalstāmajās teritorijās», informē Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāja Irēna Šaitere.

Uzņēmēji, kuriem aktuālas ir iespējas saņemt finansējumu grantu shēmā pamatlīdzekļu iegādei, var cerēt uz maksimālo grantu lielumu 80 000 latu apmērā. Preiļu rajonā interese ir pietiekami liela, pašlaik iesniegšanai jau sagatavoti četri projekti.

Līvānos šogad taps veloceliņi un atpūtas vietas velotūristiem

Līvānu novada dome aktīvi darbojas, lai veicinātu riteņbraukšanu Līvānu novadā un pilsētā, veidojot tai atbilstošu infrastruktūru.

Šā gada laikā no ceļu fonda līdzekļiem tiks veikta gājēju ietves rekonstrukcija no Centra laukuma līdz Rūpniecības ielai un plānota veloceliņa izbūve ielas labajā pusē (virzienā no Rīgas puses uz Daugavpili). Vēl viens veloceliņš tiks izbūvēts Domes ielas posmā no Rīgas ielas līdz Zaļās ielas krustojumam (īepretim topošajam Elvi lielveikalam), informēja Līvānu novada domes attīstības plānošanas daļas tehniskais eksperts Jānis Liepa.

Kā informē Līvānu domes attīstības plānošanas daļas speciāliste Inese Gavare, Līvānu novada dome sadarbojas ar vairākām Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pašvaldībām un VAS «Latvijas valsts meži» no šā gada janvāra ir uzsākusi ieviest INTERREG IIIA programmas projektu «Velo tūrisma attīstīšana Baltijas ezeru zemē». Projekta mērķis ir attīstīt aktīvo tūrisma un sekmēt veselīgu dzīvesveidu, palielināt Baltijas Ezeru zemes tūrisma produktu piedāvājuma publicitāti ar mērķi piesaistīt vairāk tūristu Eiroreģiona «Ezeru zeme» teritorijai. Līvānu novadā tiks izstrādāti četri velo tūrisma maršruti, kas būs labiekārtoti ar atbilstošām atpūtas vietām. Projekta ietvaros tiks izstrādāti un izdoti dažādi marketinga materiāli, iegādāti GPS (globālās pozicionēšanas sistēmas) aparāti, vietējiem Līvānu novada iedzīvotājiem būs dota iespēja piedalīties starptautiskajos Velo maratonos, kuri notiks Latvijā, Lietuvā un Baltkrievijā. Projekta pirmais informatīvais seminārs zemes īpašniekiem; uzņēmējiem, kas saistīti ar tūrisma pakalpojuma piedāvājumu; tūrisma speciālistiem; pašvaldības darbiniekiem notiks šā gada 21. februārī Latgales mākslas un amatniecības centrā, Līvānos. Sīkāka informācija par semināru ir pieejama interneta mājas lapā: www.livani.lv.

Līvānu novada dome turpina darbu arī pie INTERREG IIIB programmas projekta «Riteņbraukšana Baltijas jūras reģionā: stratēģijas, lai veicinātu riteņbraukšanu transporta sistēmā, atbilstot pievilcīgu un līdzsvarotu pilsētas vidi». Šā gada sākumā projekta ietvaros tika izdots informatīvais tūrisma buklets «Līvāni ceļā uz riteņbraukšanai draudzīgu pilsētu». Pavasari tiek plānots Līvānu pilsētā izveidot un uzstādīt drošas velosipēdu novietnes pie sekojošiem publiskajiem objektiem: Līvānu 1. vidusskolas, Latgales mākslas un amatniecības centra, pilsētas centrā pie Līvānu novada domes.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Olimpiādē Latvijai pirmā bronzas medaļa

Kamaniņbraucējs Mārtiņš Rubenis, kurš svētdien iegāja vēsturē kā pirmais Latvijas sportists, kas izcīnījis medaļu Ziemas olimpiskajās spēlēs.

Uzrādīt stabilus un progresējošus rezultātus visos četros braucienos, Rubēnis no piektās vietas sacensību laikā spēja pakāpties līdz bronzas pozīcijai, ko lieliskā stilā arī spēja nosargāt. Simboliski, bet arī viņa ātrums trasē pieauga ar katru nobraukto metru. Par divkārtēju olimpisko čempionu vakar kļuva mājinieks Armins Cēgelers, kuram Rubenis zaudēja 0,357 sekundes; sudrabs krievam Albertam Demčenko, kam arī tā bija pirmā olimpiskā medaļa. «Ko lai es tagad pasaku? Nu nav tā, ka man ir ļoti svarīgi, ka esmu kļuvis par pirmo latvieti, kurš izcīnījis ziemas olimpisko medaļu. Man ir svarīgi, ka šobrīd atrodos šeit, ka kādam par manu izcīnīto medaļu ir prieks, un tas ir ļoti daudz. Protams, arī man pašam ir milzīgs prieks par sasniegto,» intervijā *Neatkarīgajai* atzina 27 gadus vecais rīdzinieks - gribot negribot šobrīd Latvijas populārākais cilvēks... Par bronzas medaļu Rubenim tagad pienākas Latvijas valdības noteiktā 30 000 latu prēmija.

Maskava neatbalsta Viķes-Freibergas kandidatūru ANO vadītāja amatam

Krievijas sūtis Apvienoto Nāciju Organizācijā (ANO) Andrejs Deņisovs licis noprast, ka Krievija neatbalstīs Latvijas prezidentes Vairas Viķes-Freibergas kandidatūru ANO ģenerāļsekretāra amatam, pirmdien ziņo laikraksts «Telegraf». Deņisovs preses konferencē Ņujorkā teicis, ka Krievija atbalsta tradicionālu risinājumu ANO ģenerāļsekretāra kandidāta izvēlē. Viņš norādīja, ka ir pienākusi kārtā ANO ģenerāļsekretāra amatā apstiprināt Āzijas valstu kandidātus. Viņaprāt, ir trīs šī amata kandidāti — augsta ranga Šrilankas diplomāts Džanjanta Danapala, Dienvidkorejas ārlietu ministrs Bans Kimūns un Taizemes vicepremjers Surakiartu Satiratajs. Annans ANO ģenerāļsekretāra amatā stājās 1997. gada 1. janvārī, un viņa otrais pilnvaru termiņš beidzas šogad. Saskaņā ar reformu rotācijas kārtību pēc Annana, kurš pārstāv Āfriku, par nākamo ANO ģenerāļsekretāru būtu jākļūst kādas Āzijas valsts pārstāvis. Taču, kā izteikušies diplomāti, nav skaidrs, vai visām Āzijas valstīm izdotos panākt vienošanos par kopīgu kandidātu. Ja tas nenotiktu, nākamajai būtu jāizvēlas Eiropā. Kā viena no spēcīgākajām Eiropas kandidātēm ANO ģenerāļsekretāra amatam tiek minēta Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga. Tomēr Annana pilnvaras beidzas jau 2006. gada decembrī, bet prezidentes pilnvaras — 2007. gada vasarā. Turklāt jaunais ģenerāļsekretāra amata kandidāts apstiprināšanai ANO Ģenerālajā Asamblejā ir jāizvirza Drošības padomei. Taču nav zināms, vai Viķes-Freibergas kandidatūra šķīstu piemērota arī veto tiesības baudošajai Drošības padomes pastāvīgajai loceklei Krievijai.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

Finanšu ministrs Oskars Spurdziņš: «Eiropas Savienībā nekas ātri nenotiek»

8. februārī finanšu ministrs OSKARS SPURDZIŅŠ Preiļu Valsts ģimnāzijā tikās ar novada domes speciālistiem, uzņēmējiem, zemiekiem un ģimnāzijas audzēkņiem. Ministram nācās atbildēt uz daudziem aktuāliem jautājumiem, taču ne visos gadījumos atbildes apmierināja tikšanās dalībniekus.

«Uzņēmēji nedara neko nosodāmu»

Sarunā ministrs aizskāra sabiedrībā diezgan bieži pārrunātu un sāpīgu tēmu — mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī atzina, ka šajā sakarā valstī daudz kas vēl nav izdarīts. Kā piekāršanos sabiedrības spiedienam Finanšu ministrija uzskata uzņēmuma ienākuma nodokļa samazināšanu no 25 līdz 15 procentiem, kas atvieglot dzīvi mazajiem uzņēmējiem.

«Savas darbības laikā vienmēr esmu lūdzis Valsts ieņēmumu dienestu paskatīties uz uzņēmēju kā uz sabiedrības daļu, kas nedara neko nosodāmu. Diemžēl pārāk bieži tiek pasniegti, ka uzņēmēji ir tie, kas mūs aplaupa. Istenībā ir pavisam pretēji — uzņēmēji ir tie, kas maksā nodokļus, vairo valsts budžetu. VID darbiniekiem jāiemācās uz uzņēmējiem nelūkoties kā uz ļaundariem, bet izvērtēt, kāda ir izdarītā kļūda un vai vispār ir nodarīts kāds kaitējums. Varbūt cipars nepareizi ierakstīts vai ailiite kļūdaini aizpildīta. Nav pieļaujams, ka tādā gadījumā uzņēmējs tiek sodīts uz «pilnu klapi,» labvēlīgo attieksmi pret uzņēmējiem izteica Oskars Spurdziņš. Viņš arī mudināja jauniešus pēc izglītības iegūšanas arvien vairāk dibināt jaunus uzņēmumus, jo Baltijas valstīs, salīdzinot ar Eiropas «vecajām» dalībvalstīm, uzņēmumu ir daudz mazāk.

Pašlaik valstī izveidotā uzņēmējdarbības vide, nodokļu pārkārtošana ir devusi vairākus labumus. Viens no tiem ir tas, ka samazinātais uzņēmumu ienākuma nodoklis ir bijis daudz patīkamāks un kopējā samaksātā nodokļa summa ir pieaugusi. Budžetā pērn papildus ienākuši ap 200 miljoni latu.

Ministra optimistiskā prognoze inflācijai

Atbildot uz jautājumu par inflācijas prognozēm, finanšu ministrs analizēja apstākļus, kādi veidojās 2003. un 2004. gadā un kuru dēļ inflācija strauji pieauga pērn. Ņemot vērā to, ka drīzumā būs vairāk jāmaksā par gāzi un elektrību, viņš atzina, ka neredz iespēju tuvākajā laikā inflāciju samazināt zemāk par 6 līdz 7 procentiem, tomēr tendences ir pozitīvas. Finanšu ministrijas optimistiskā prognoze inflācijai šogad varot būt ap 5,5 procentiem. Ja šāda tendence saglabāšoties, to varot uzskatīt par panākumu, atzina ministrs.

Analizējot situāciju desmit gadu garumā un salīdzinot Latviju ar Lietuvu un Igauniju, ministrs sarunas dalībniekus mierināja, ka pie mums inflācija kopumā šajā laikā posmā bijusi viszemākā. Kā vienu

● Tikšanās laikā ar Preiļu novada uzņēmējiem finanšu ministram Oskaram Spurdziņam nācās atbildēt uz daudziem aktuāliem jautājumiem ne tikai par viņa atbildībā esošo nozari, bet arī par problēmām, kas skar situāciju Vides aizsardzības ministrijā.

no inflāciju veicinošiem faktoriem viņš atzina to, ka valsts piesaistījās eiro kursam brīdī, kad eiro bija visaugstākā vērtība attiecībā pret dolāru. Tas ir izdevīgi uzņēmumiem, kas savu produkciju eksportē, toties mazāk izdevīgi un sadārdzina preces tiem, kas produkciju no Eiropas importē.

«Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā cenu izlīdzinājums ir sasniedzis tādu līmeni, ka varam runāt par tendenci uz samazināšanos,» skaidroja O. Spurdziņš, vienlaikus atzīstot, ka nav iespējams regulēt iekšzemes degvielas tirgu. Nepārtraukti visi runā par augstajām degvielas cenām, taču pieprasījums nesamazinās. «Mēs norijam visu. Pērnruuden, kad notika straujās degvielas cenu kāpums pasaulē un vietējā tirgū, Latvijā patēriņš nevis samazinājās, bet pieauga.»

Valdības slepeno plānu izdomājuši žurnālisti

To, ka valdībai esot slepens plāns cīņai pret inflāciju, esot izdomājuši žurnālisti, teica finanšu ministrs. Viņš skaidroja, ka nekā slepena valdības rīcībā nav, tikai saraksts ar 30 punktiem. Kā visstingrākā rīcība paredzēts, piemēram, jauns nodoklis hipotekāriem kredītiem. Tomēr nav pareizi mērķīgi iedarboties uz nekustamā īpašuma tirgu. Svarīgs punkts ir konkurences veicināšana tirdzniecībā. Šo uzdevumu īstenot pašlaik nav nemaz tik vienkārši. Ir pieļauta situācija, ka aptuveni 60% tirdzniecības valstī pārvalda lietuvišu veikalu ķēdes, kas diktē cenas arī mūsu ražotājiem.

Konkurences veicināšana nepieciešama arī degvielas mazumtirdzniecībā. No Baltkrievijas piegādātās dīzeļdegvielas kvalitāte būtiski neatšķiras no Eiropas Savienības prasībām. Tā kā drīzumā Baltkrievijā sāks darboties naftas pārstrādes produktu rūpnīca, kas ražos ES standartiem pilnībā atbilstošu degvielu, situācija Latvijā varētu uzlaboties un arī inflācija ilgtermiņā kritīsies.

Eiro ieviešana nav pašmērķis

Oskaram Spurdziņam nācās atbildēt arī uz jautājumiem, kas saistīti ar eiro ieviešanu. Mums ir vispirms jāietiek galā ar inflāciju, nevis par katru cenu jāievieš eiro, tā pārliecināts ministrs. Taču, lai ieviestu eiro, nepieciešami vismaz deviņi mēneši vai gads. Tas nozīmē, ka šī gada beigās Latvijas valdībai jābūt skaidrībā, vai tiks iespējams ieviest Latvijā no 2008. gada 1. janvāra. Varbūt termiņu nāksies pagarināt līdz 2010. vai 2012. gadam? Finanšu ministrs atzina, ka pašlaik viņš nevar paziņot par to, ka Latvija gatava ES vienotās valūtas ieviešanai. «Un tas arī nav mūsu pašmērķis,» viņš teica.

Ir jāņem vērā arī apstākļi, ka ieviešot eiro, pieaugs inflācija, kā tas notika brīdī, kad Latvija kļuva par ES dalībvalsti. Patiesībā cenu kāpumam tobrīd nebija nekāda pamata.

Ministrs arī teicās vispirms pavērot, kā ar vienotās valūtas ieviešanu klāsies Lietuvai, Igaunijai un Slovēnijai, kas to grasās darīt jau pēc gada.

Traucē Eiropas birokrātija

Finanšu ministram nācās uzklauzīt novada uzņēmēju pārmetumus par to, ka pārāk ilgi kavējas dažādu par Eiropas vienības programmu un fondu līdzekļiem ieplānotu projektu realizācija. Kā iemesls tiek minēta Eiropas birokrātija, bet rezultātā laikā neuzsāktu projektu izmaksas inflācijas dēļ palielinājušās gandrīz par trešo daļu.

Oskars Spurdziņš noliedza, ka tā patiešām ir nopietna problēma. Viņš gan mierināja, ka valdība meklēšot papildus resursus, lai pašvaldībām šajā ziņā palīdzētu, tomēr neko dižu nesolīja, jo budžeta iespējas ir ierobežotas. Tāpēc pašvaldībām neatliks nekas cits, kā vien rēķināties ar to naudu, ko iespējams saņemt no Eiropas un savas ieceres mazliet ierobežot. Tas acīmredzot ir vienkāršāk nekā likt ātrāk darboties Eiropas Savienības birokrātijai.

Lai brauc peļņā, bet lai atgriežas

Oskars Spurdziņš atbildēja arī uz pēdējā laika aktuālāko jautājumu — ar kādām ekonomiskajām svirām valdība plāno apturēt darbaspēka aizplūšanu uz ārvalstīm. Īsti skaidru un izsmeļošu atbildi jautātāji tā arī nesaklausīja, vien pārdomas par tēmu: «Būtībā neko traģisku nesaskatu. Mēs neesam spējīgi dažu gadu laikā sasniegt Eiropas līmeni un maksāt Eiropas algas. Arī ES iestājamies ar domu, ka mūsu cilvēki varēs droši braukt un pelnīt citur. Tas taču nav slikti! Slikti ir tas, ka viņi neatgriežas atpakaļ Latvijā.»

Ministrs ir pārliecināts, ka situācija Latvijā uzlabosies un aizbraukušie atgriezīsies mājās. Lai tas notiktu, valdība gatava darīt trīs lietas — ieguldīt naudu izglītībā, zinātnē un inovācijās uzņēmējdarbībā.

L.Kirillova

OTRDIENAS INTERVIJA

Šodien, Valentīna dienā, solījumu mūžīgi milēt un uz pusēm dalīt priekus, kā arī bēdas ar jāvārdū apstiprinās ligava un ligavainis no Pelēciem. Ar laulības saitēm viņus savienos MARIJA PASTARE, Līvānu novada dzimtsarakstu nodaļas vadītāja.

Marija un vīrs Kārlis Valdis uzaudzina divus dēlus. Kalvis strādā par mikroķirurgu Rīgā. Gatis studē magistratūrā, apgūst uzņēmējdarbības vadību. Vīrs strādā gāzes saimniecībā Jēkabpilī. Pirms mēneša pasaulē nāca Marijas un Kārļa Valda pirmais mazbērniņš – Toms. Mēs esam laimīgi savā ģimenē, saka Marija. Saviem spēkiem uzcelta ģimenes māja ļoti skaistā vietā. Pie tās iekopts skaists dārzs ar daudzām puķēm. Marijai īpaši mīļi ir skujeņi.

Šoreiz — Valentīndienas intervijs par mīlestību, bez kuras cilvēka dzīve nav iedomājama.

Tāda diena vienreiz mūžā

— Atceros kādu dienu, kad darba darišanās atrados Līvānos, un Daugavas krastā ieraudzīju neaizmirstamu skatu. Upe lēni nesa viņus, kā teiktis tautasdziesmā, — sidrabiņu sijādama, bet Daugavas krastā notika laulību reģistrācijas ceremonija. Pāri jaunajiem kā pati mūžība liecās zilā debess, bet vējš klusām spēlējās ar ligavas plīvuru.

— Laulāšana upes krastā sākās ar vienu jaunā pāra ideju. Viņi atnāca iesniegt iesniegumu. Bija vasara, skaists laiks, un meitene teica, — mēs vēlētos, lai laulību reģistrētu kāzās. Kāzu dienā stipri lija lietus, pūka auksts vējš. Ceremonijai visu sagatavojām telpās — Latgales mākslas un amatniecības centra zālē, kur parasti notiek reģistrācija plašākās kāzās. Jaunie ieradās. Kamēr nokārtoja formalitātes, kamēr mana kolēģe zālē ievadīja viesus, laiks noskaidrojās, sāka spīdēt saule. Izgāju pie jaunā pāra, un to, kādām acīm viņi skatījās uz mani, neaizmirsīšu nekad. Ligaviņa teica, — paskatieties, cik skaists laiks! Un ligavainis lūdzoši, — bet varbūt varētu arī, mēs palīdzēsim visu pārkārtot. Tā arī notika. Es nodomāju, — tā tomēr ir viņu diena, un tāda diena — vienreiz mūžā. Kamēr vien reģistrējam laulību, visu laiku spīdēja saule. Kad ienācām iekšā, atkal sāka līt.

Kopš tā laika vasarās gandrīz visi izvēlas reģistrēties ar. Tā ir vieta, kur divas upes: Daugava un Dubna saplūst vienā, un tāpat arī divi mūži šeit savienojas vienā. Jaunie laulību reģistrācijas noteikumi pieļauj, ka šī ceremonija var notikt dažādās vietās, kas tam ir piemērotas.

— Kas laulību reģistrācijas pārdzīvo emocionālāk — jaunie vai viņu vecāki?

— Jaunajiem tie ir skaisti un neaizmirstami svētki. Romantika. Jo viņi vēl nedomā, kas būs rītdien, kas — pēc gada. Bet vecāki apzinās šī notikuma svarīgumu. Ticot un cerot, ka liktenis būs labvēlīgs viņu bērniem, ka viņi prasīs vienu otru uz klausīt, rūpēties viens par otru, uzticēties. Vecākiem vienmēr acis ir asaras. Protams, tās ir prieka asaras, bet sirdis, domāju, tikpat daudz satraukuma kā jaunajiem.

— Vai arī mūsdienās ir Romeo un Džuljetas varianti, kad jaunie alkst viens pēc otra, bet dzimtu naida viņus šķīr?

— Ir gadījies, ka ierodas vecāki un jautā, vai viņu bērni ir iesnieguši laulību pieteikumus. Atbilstoši likumā noteiktajam, es to nevienam nedrīkstu izpaust. Mēnesi pirms laulībām notiek izsludināšana, novietojot paziņojumu uz informācijas stenda. Reizēm nākamajai vīramātei nepatīk, ka meitene vecāka par puisi, vai arī nav tik skaista, kā gribētos, vai arī kāds no jaunajiem laulībā stājas atkārtoti.

— Katram jaunajam pārim šis notikums patiešām ir vienreizējs. Bet kā šos brīžus izjūtat jūs pati?

— Mani vienmēr pārņem tāda pati vienreizīguma sajūta kā jaunos ļaudis. Bet ar katru pāri ir citādāk. Jau ieejot zālē, jūtu preti plūstošo auru, ko izstaro kāzu viesi un jaunais pāris. Vieni — drošību un stabilitāti, bet citiem tās pietrūkst.

Pirmais iespaids par topošo ģimeni rodas jau tad, kad viņi ierodas rakstīt pieteikumu laulībām. Patikami redzēt, ja abi ar staltu stāju, ja puisis paceļ krēslu savai ligaviņai. Ir skaids, ka meitene jūtas droši, ka viņai blakus ir drošs plecs, uz kuru palauties. Bet reizēm redzams, ka meitene kopš pirmajām dienām vadības grožus ņēmusi savās rokās, ka pat iesniegumu anketas ar mieru aizpildīt viena, ko likums gan nepieļauj, jo jāraksta katram pašam. Ir gadījumi, ka jaunos atved meitenes māte, jo jaunie ir vēl nepilngadīgi, bet bērniņš pieteicies, un laulība jānoslēdz. Tomēr pārsvarā jaunie precas patiesas mīlestības pārņemti, kāzu dienā ir mīloši, laimīgi un skaisti, jo sevišķi skaistas ir ligavas. Pat tādos gadījumos, ja laulību reģistrācija ir vienkārša un notiek dzimtsarakstu nodaļas kabinetā, gandrīz visas meitenes ierodas baltās kleitās ar plīvuriem.

Manos darba pienākumos ietilpst arī jaundzimušo bērnu reģistrēšana. Jūtos priecīga, ka nodaļā ar mazo bērni ierodas vecāki, ko pirms kāda laika esmu ievadījusi kopīgā dzīvē. Pagājušajā gadā Līvānos pirmo reizi notika svētki bērniem, kas dzimuši pirmajā pusgadā, un gandrīz visi jaundzimušo vecāki man bija pazīstami no viņu laulību reģistrācijas.

— Jūs laikam esat cilvēks, kas var atbildēt uz jautājumu, — kas tad ir mīlestība?

— Domāju, ka to nevar pateikt neviens. Zinu vien to, ka mīlestība pastāvēs mūžam un nekad nebeigsies. Mīlestība ir liels spēks. Mīlestības auglis ir bērniņš. Mīlestība blakus iet uzticība. Bet, ja tā padomā, man šķiet, ka tādu vārdu, ar ko izteikt, kas ir mīlestība, nemaz nav. Šajos gadījumos runā tikai sirds. Un otra cilvēka sirds to sadzird. Tā šis sirdis sasauca. Un ļoti laimīgi ir tie cilvēki, kuri, kā stāstīts teikā par vienu ābola abām pusītēm, satiek viens otru. Tie tad arī var un prot nodzīvot līdz zelta kāzām. Tie cilvēki, kas roku rokā aizstaigājuši līdz zelta kāzām, reizēm savas jūtas vienam pret otru kautrējas nosaukt par mīlestību. Bet tas arī ir tas spēks, kas viņus saturējis. Dzīve nav nemaz tik rožaina. Tā ir liela māksla — kopā nodzīvot. Prast piedot. Prast gaidīt vienam otru. Protams, vīrietis ir stiprais dzimums. Bet neviens nevar iztikt bez sievietes, bez mātes palīdzības, padoma. Tāpēc arī sakām, ka sieviete ir ģimenes pavarāda sargātāja, viņai jābūt ģimenes dvēselītei.

— Pēdējā laikā sāktas akcijas un kampanjas, sludinot dzimumu līdztiesību, bet reālajā dzīvē tomēr gribas, lai vīrietis būtu stiprākais, kas uzņemtos uz saviem pleciem smagāko nastu.

● Marija Pastare pēc profesijas ir latviešu valodas skolotāja. Pēc Līvānu 1. vidusskolā un Jaunsilvas pamatskolā nostrādājotajiem gadiem pedagogos darbā pārliecinājusies, ka viņas aicinājums — būt līdzās cilvēkiem viņu dzīvē svarīgos brīžos. Foto: A.Štepanovs

— Televīzijā reizēm rāda viendzimuma laulības ārzemēs. Un pat šādos gadījumos viens no partneriem ģērbjas vairāk kā vīrietis, bet otrs — kā sieviete. Tāpat arī viņos ir prasība pēc pretējā dzimuma, pēc kaut kā atšķirīga? Dzīve tomēr ir iekārtota vīriešu un sievītes lomai.

— Kādi ir vārdi, ko jūs sakāt visiem jaunajiem? Vai dodat kādu padomu?

— Padomus nemēdzu dot, jo katrs jauniešs nāk no savas ģimenes, ir ar savu iepriekšējo pieredzi. Katrs paņem to labāko, kas ir bijis viņa ģimenē un veido savējo ligzdiņu. Bet to gan es esmu teikusi, — nekad nedarīt otram pusītei to, ko pats negribētu piedzīvot. Vienmēr iedomājies, kā pats justos, ja mana sieviņa vai mans vīrs rīkotos tā. Un vēl es mēdzu teikt, ka tagad abi iet jaunā dzīvē, kura pašiem vien jāveido. Tajā vajadzēs mācēt atrast kompromisus. Saku arī, ka vienmēr jābūt kādam kopīgam mērķim, pēc kā tiekties. Un ka nedrīkst izniekot nevienu dienu, nevienu stundu, ne mirkli, jo laiks ir tāda vērtība, ko nevaram ne uzkrāt, ne paldzināt. Tas ir ļoti dārgs.

— Ar ko jūs piesaista šis darbs un kad jūs sākat šeit strādāt?

— Šogad augustā apritēs pieci gadi, kopš Līvānu dzimtsarakstu nodaļā sāku strādāt kā inspektore. Kopš 2003. gada esmu nodaļas vadītāja. Gadā vidēji tiek reģistrētas 60 laulības, un katrreiz tas ir neaizmirstamā, pozitīvām emocijām uzlādēts mirklis. Šķiet, varu pat sadzirdēt, cik uztrauktus pūkst ligavas un ligavaiņa sirdis, kad pienāk mirklis teikt vārdu jā. Pirms tam es viņus aicinu pagriezties vienam pret otru, lai šis vārds izskan nevis reģistrācijas vadītājai, bet vienam pret otru, raugoties acīs, saprotot šī vārda nozīmi, un uz mūžu paņemot līdzī tajās izlasīto uzticību.

Kāzas ir ļoti skaists notikums ar

daudziem laimīgiem cilvēkiem, ziediem, grezniem tērpiem un frizūrām. Viesi staro labvēlībā, ir atrisīti, pacīlāti. Liela nozīme tam, ka ceremonijai varam izmantot amatniecības centru. Pēc laulību reģistrācijas jaunais pāris un vedēji tiek aicināti uz ekspozīciju zālī, kur var parādīt sevi pirmajos kopīgajos darbos, iemēģināt senus sadzīves priekšmetus un darba rīkus, piemēram, rokas dzirnavas vai pletizerus. Velju pagrabā var izdzert vīna glāzi. Sākot ar šo gadu, laulību reģistrāciju var noslēgt jebkurā dzimtsarakstu nodaļā, tāpēc pie mums pieteicas arī jaunie pāri no citurienes. Reiz reģistrējam pāri no Rīgas, kas pirms tam bija braukuši cauri visai Latvijai, meklējot piemērotu vietu savai skaistajai dienai. Līvāni iepatikušies ar zaļumu, kļusumu, mieru.

Bet manos darba pienākumos ietilpst ne tikai šādas patīkamas reizes, kad jāreģistrē laulības vai arī jāizsniedz dzimšanas apliecība pasaulē nākušam mazulim. Jākārto lietas, kas saistītas ar izziņu izsniegšanu no arhīva, vārda, uzvārda, tautības ieraksta maiņu, ar paternitātes noteikšanu, ar adopciju, ar papildinājumiem un labojumiem dokumentos, ar atkārtotu dokumentu izsniegšanu. Kad jāreģistrē mazulis, svečturī, tadā kā šūpulis, ielieku sārta vai zilu svecīti un lūdzu jaunus vecākus iedegt laimes uguntiņu, telpā skan piemērota mūzika. Apsveicu un aicinu ļoti nopietni glabāt dokumentus. Nu, nedrīkst būt tādas situācijas, kad atnāk pie manis un ar smaidu uz lūpām paziņo, redziet, mazais ar šķērēm sargieza dzimšanas apliecību.

Man patīk darbs ar cilvēkiem, it īpaši ar jauniešiem cilvēkiem, jo arī pati tad jūtos jaunāka. Te vienmēr jābūt labā noskaņojumā, jābūt formā. Šajā darbā var labi izjust dzīvi, to, ka prieki un skumjas mijas, jo

dzimtsarakstu nodaļā jāreģistrē arī mirušie.

— Vai ir gadījušies kādi mīstiski un ko tādās reizēs darāt?

— Ir piedzīvotas aizmāršības, kad steigā mājās palikuši gredzeni. Viens pāris piemirsa paņemt pasas. Vienreiz reģistrēju pāri ar divainu sajūtu, jo pirms kāda gada šis ligavainis manā priekšā stāvēja ar citu ligavu pie sāniem. Reiz laulāju meiteni, kurai vēl nebija astoņpadsmit gadu. Pagāja gads, kad viņa ieradās pie manis un teica, — esmu tik jauna, man vēl gribas izprieties un baudīt dzīvi. Viņa gatavojās tiesā iesniegt pieprasījumu laulības šķiršanai.

Pirmo reizi mūžā sastapos ar analfabētismu, kad precējās kāds čigānu pāris. Ligavainis neprata rakstīt nemaz un nespēja aizpildīt veidlapu, kas noteikti jādara pašam.

Atceros, kā reiz, reģistrējot savā mūžā tikai otro pāri, no uztraukuma aizmirsu, ka arī lieciniekiem jāparakstās.

— Abi ar vīru esat arī pieredzējuši vedēji un kopīgā dzīvē ievadījuši vairāk nekā desmit pārus. No vedējpara lielā mērā atkarīga kāzu izdošanās. Viņi ir blakus jaunajiem un iedrošina tos, viņi satur kopā visu lielo kāzīnieku baru, un viņiem gaida gan svinīgas uzrunas, gan tradīciju pārzināšanu, gan jautras izdarības. Kā jūs ar to visu tiekat galā?

— Būt vedējiem nenozīmē ne atpūtu, ne izklaidi. Katrām kāzām esam rakstījuši savu scenāriju. Kāzas svinētas gan Aglonā, gan Cesvainē, gan Jasmuižas muzejā. Mans vīrs ir humora cienītājs, prot istajā brīdī izvilināt smaidus. Es esmu liela dziedātāja, un vienmēr visus mudīnu uz dziedāšanu.

Kāzās ir ļoti daudz aizkustinošu brīžu. Ir tādi mirkli, kad jūti, jā, patiešām, te, šobrīd klāt ir pati Laima, un no tā, ar cik dziļu nopietnību un cieņu izturies pret notiekošo, ir atkarīga viņas labvēlība. Nozīmīgs ir kāzu rīts, ligavaiņa atvaidīšanās no mājām, no tuviniekiem. Visi apsēstas pie galda, uz kura saskaņā ar latviešu tradīcijām ir krucifikss, svece, sāls ar maizi.

Patikami, ja pēc laulībām ceļā uz mājām ir sagatavoti vārti, ja tie sarakoti ar izdomu, skaisti.

Ļoti emocionāls brīdis ir jaunalulāto sagaidīšana mājās, kad tēvs un māte saviem bērniem kā jaunai ģimenei nāk pretī ar svētīto ūdeni, ar maizi un sāli. Jaunajiem kāzas ir pirmais lielais pārbaudījums abiem kopā, kad pirmo reizi visu acu priekšā ir jāizturas kā vienai ģimenei, kad visi vērtē stāju, uzvedību, dejas māku, izturēšanos. Bet ligavas zagšana man nepatīk. Ja to var izdarīt ar viltību, ar humoru, tas vēl ir pieļaujams, bet nepatīkami, ja ar spēku un varu.

Mīlestība ir visskaistākais, kas ar cilvēku var notikt, un to nu gan varu apgalvot ar pilnu pārliecību gan kā dzimtsarakstu nodaļas vadītāja, gan kā vedējmaite.

L.Rancāne

Probācijas dienests veidots, lai palīdzētu

Pagājušā gada pavasarī darbu sāka Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālā struktūrvienība. Par paveikto stāsta tās vadītāja ELITA JAUDZEMA.

Darbiniekiem – visaugstākās prasības

Pašlaik probācijas dienesta Preiļu teritoriālajā struktūrvienībā strādā seši darbinieki, visiem ir augstākā izglītība. Piemēram, darbiniekiem, kas veiks uzraudzības funkcijas, nepieciešama augstākā izglītība vai nu pedagogijā vai sociālajā darbā. Tāpat nepieciešama laba prasme strādāt ar datoru, augstas komunikācijas spējas, laba saskarsme ar cilvēkiem, kā arī iepriekšēja pieredze un prasme risināt dažādas sarežģītas sadzīviskas situācijas, izprast probācijas dienesta klienta situāciju, apjaust, kādi ir iespējamie riski, vai šī persona atkārtoti izdaris likumpārkāpumu.

Mūsu nepilnu gadu ilgā pieredze liecina, ka šāds dienests bija nepieciešams. Nedrīkst cilvēkus tikai sodīt un sodīt, viņiem ir jāpalīdz laboties. Situāciju var salīdzināt ar medicīnu, kad tiek noteikta diagnoze, bet slimība paliek neārstēta. Tāpēc mūsu mērķis ir noziedzības pakāpeniska samazināšana, jo šis process nekad nevar būt straujš. Tajā jāiesaistās visai sabiedrībai, arī valsts iestādēm, sociālajiem darbiniekiem, pašvaldībām.

Divi uzdevumi

Probācijas dienestam ir divi uzdevumi: palīdzēt cilvēkiem un sniegt uzraudzību. Palīdzība tiek sniegta personām, kuras atgriežas no soda izciešanas vietām, katrā gadījumā apzinot un izvērtējot galvenās problēmas. Tā ir dzīvesvietas nodrošināšana, dokumentu formēšana vai darba meklējumi, jo, atgriežoties no ieslodzījuma, cilvēks jūtas apjucis. Sabiedrības dzīvē notikušas lielas izmaiņas, kurās orientēties ir grūti.

Jau pagājušā gada 1. janvārī stājās spēkā

likums par piespiedu audzināšanas līdzekļiem bērniem, kura uzraudzība ir probācijas dienesta uzdevums. Šogad nācis klāt jauns uzdevums – piespiedu darbu vadīšana. Dienesta darbinieki uzraudzīs arī nosacīti notiesātos.

Piesardzības vietā nāk sapratne

Sabiedrības attieksme pret probācijas dienestu bija piesardzīga. Pašlaik varam secināt, ka Preiļu rajonā to nomainījusi sapratne. Vislielākais prieks ir par pašvaldībām, uz kuru pleciem iepriekš gūlās darbs ar personām, kas atgriezušās no ieslodzījuma. Pašvaldību vadītāji un atbildīgie speciālisti ir ieinteresēti kopīgā darbā. Jau dienesta veidošanas posmā lielu interesi par probācijas dienestu izrādīja Līvānu novada dome. Piespiedu darbu organizēšanā veiksmīgi darbojas Aglonas pagasta padome. Pretimnākoši ir Preiļu un Riebiņu novada, kā arī Sutru un Vārkavas pagasta vadītāji un speciālisti. Sadarbībai ar probācijas dienestu atvērta ir rajona tiesa, prokuratūra un policija.

Raksta izvērtēšanas ziņojumus

Kopš darbības sākuma probācijas dienesta Preiļu teritoriālās struktūrvienības darbinieki sagatavojuši 50 izvērtēšanas ziņojumus, kas, salīdzinot valsts mērogā, ir daudz. Izvērtēšanas ziņojums būtībā ir personas līdzšinējās dzīves smalka izpēte. Parasti izvērtēšanas ziņojumus pieprasa tiesa vai prokuratūra, lai varētu labāk saprast, kādu sodu likumpārkāpējs pelnījis.

Aprēķināts, ka līdz viena ziņojuma pilnīgai sastādīšanai triju nedēļu laikā ir jānobrauc vismaz 100 kilometri, jāveic intervijas ar ģimenes locekļiem, darba devējiem, radniekiem, paziņām, jāizpēta izglītības un darba vēsture, ienākumi, intereses, vaļasprieki,

nodarbošanās brīvā laikā, jāizvērtē fiziskā un garīgā veselība, atkarības, iepriekšējie likumpārkāpumi un soda izpildes gaita, attieksme pret izskatīšanai nodoto likumpārkāpumu un tā tālāk.

Šādi izvērtēšanas ziņojumi tiek ļoti pozitīvi uztverti tiesā, tos tiesneši vēlētos redzēt vai par katru tiesājamu.

Sabiedriskie darbi nav kriminālsods

Sabiedriskie darbi ir piespiedu audzināšanas līdzeklis jauniešiem vecumā no 11 līdz 18 gadiem. Gada laikā tiesa Preiļu rajonā par tādu sodu bija lēmusi trijos gadījumos. Sabiedriskos darbus var piespriest līdz 40 stundām, parasti tos izpilda mācību iestādēs.

Probācijas dienests šajā sakarā ir noslēdzis vienošanās ar visām rajona vispārīgizglītības skolām. Visbiežāk bērni strādā bibliotēkā, limē un labo grāmatas, remontē mācību solus vai veic ko citu lietderīgu. Mēs meklējam iespējas atrast piemērotu darbu, lai bērns varētu arī izpausties un gūt gandarījumu, bet nekādā gadījumā justies apkauts. Galvenais, ka sabiedriskos darbus ļoti labi uztver arī paši bērni. Viņi zina, ka sabiedrisko darbu nepildīšanas gadījumā tos var aizstāt ar smagāku sodu – nosūtīšanu uz speciālo skolu.

2005. gadā sabiedriskie darbi tika pildīti Preiļu 2. vidusskolā, Preiļu 1. pamatskolā, bet 2006. gada sākumā – Jaunaglonā.

Uzrauga bijušos cietumniekus

Preiļu rajonā ir samērā maz notiesāto, kuri nonāk cietumā. Ik gadu vidēji tiek atbrīvoti un atgriežas 25 cilvēki. Taču pēc atgriešanās no ieslodzījuma vietām viņiem rodas nopietnas problēmas gan sadzīvē, gan uzvedībā. Tikai ļoti retos gadījumos cietums kādu ir labojis.

Vai bijušais ieslodzītais slēdz līgumu ar

probācijas dienestu vai ne, tā ir brīvprātīga izvēle. Pagājušajā gadā tika noslēgti līgumi par pēccietuma palīdzību ar 11 personām. Parasti palīdzība nepieciešama, lai pēc atgriešanās no ieslodzījuma nodrošinātu dzīvesvietu, atrastu darbu. Pašvaldības ir saprotošas un atbilstoši likuma prasībām piedāvā šiem cilvēkiem vismaz gultas vietu sociālajā dzīvoklī. Iespējas strādāt piedāvā Valsts nodarbinātības aģentūra. Izvēle ir katram. Bez tam aģentūra piedāvā arī iespējas mācīties, iegūt jaunu profesiju.

Personas pēc ieslodzījuma iespējams nosūtīt arī uz sociālās rehabilitācijas iestādēm, kur darbojas psihologi un cilvēkiem ir iespējas pamazām sagatavoties patstāvīgai dzīvei.

Kontrolē piespiedu darbus

2005. gadā probācijas dienesta darbinieku redzeslokā bija 45 gadījumi par piespiedu darbiem. Personas, kurām piespriesti piespiedu darbi, tiek kontrolētas un pārbaudītas ik dienu – vai ir ieradies darbā, ko konkrēti katru dienu dara, kādas viņam ir problēmas.

Paredzams, ka šogad piespiedu darbu gadījumu varētu būt vairāk, jo tiesai radusies stingra pārliecība, ka piespriestais sods tiks izpildīts pienācīgā kārtībā. Tādā veidā varētu mainīties arī sodu sadalījums, arvien mazāk personu nonāktu cietumos.

Lai noziegumus neizdara citi

Šogad teritoriālās struktūrvienības darbinieku uzmanības lokā būs preventīvais darbs, kas nozīmē rūpes par tiem, kas līdz šim noziedzīgus nodarījumus nav veikuši. Paredzētas tikšanās ar sākumklašu skolēniem. Šim nolūkam izstrādāta speciāla pasākumu programma ar sarunām, spēlēm un rotaļām. Divu gadu laikā iecerēts apmeklēt visas rajona skolas.

L. Kirillova

Aicinās uz sarunu alus bāra īpašnieku

Līvānu novada domei daudzi iedzīvotāji sūdzējušies par nekārtībām alus bārā Rīgas ielā 54, Līvānos. Par to, ka firmas «Vindex» alus bārs ir viena no nemierīgākajām vietām Līvānos, liecina arī izsaukumu skaits Līvānu policijas iecirknī, apliecina Līvānu policijas iecirkņa vecākais inspektors Andris Caune, kuru uz sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas sēdi bija aicinājuši Līvānu novada domes deputāti.

Konkrētā pilsētas iecirkņa policijas vecākais inspektors A. Caune skaidroja, ka diennakti apvienības «Apsardze» darbinieki reģistrē aptuveni 2-3 izsaukumu uz minēto objektu. Bārā uzstādīta apsardzes poga un bāra darbiniekiem ir iespēja izsaukt apsardzi, ja radušās nekārtības, kas arī tiekot darīts. Uzsākti vairāki kriminālprocesi par miesas bojājumu nodarīšanu un huligānismu. Bāra apmeklētāji kaujas savā starpā, reiz miesas bojājumi nodarīti bārmenei, kura aizrādījusi klientam, Viens no pēdējiem gadījumiem bija kautiņš divu sieviešu starpā. Pārsvārā nekārtības notiek pēc 2 nakti, jo bārs strādā visu diennakti bez brīvdienām. Policijā reģistrēti arī vairāki kolektīvie iesniegumi, kuros par troksni un nekārtībām sūdzas apkārtējo māju iedzīvotāji.

Deputāti uzskata, ka laiks pievērst uzmanību šai problēmai, jo nevienā citā no Līvānu kafējnicām un bāriem tādas nekārtības nenotiek, ko apliecina arī policijas pārstāvis.

Uz nākamo sociālās, izglītības un kultūras komitejas sēdi, kas notiks 16. februārī deputāti aicinās bāra īpašnieku, lai pārrunātu izveidojušos situāciju un mēģinātu kopīgiem spēkiem rast tai risinājumu. Aicināti tiek arī iedzīvotāji, kas nav apmierināti ar naktsmiera traucējumiem Rīgas ielā 54.

G. Kraukle, sabiedrisko attiecību speciāliste Līvānu novada domē

JURISTA PADOMS

Mantojuma atklāšanās un pieņemšana. Pieņemšanas noteikumi

Pēc lasītāju lūguma zvērināta notāre GUNTA DAUGAVIETE turpina skaidrot dažādas juridiskas lietas. Šoreiz – par to, kā saņemt mantojumu. Mantojums atklājas ar mantojuma atstājēja nāvi vai viņa izsludināšanu par mirušu.

Kur iesniegt mantošanas iesniegumu?

Ar mantošanas iesniegumu jāgriežas pie zvērināta notāra, kas praktizē tajā apgabaltiesas teritorijā, kur bija mantojuma atstājēja pēdējā dzīves vieta. Bet gadījumā, ja tā nav zināma, — pēc mantotās mantas vai tās galvenās daļas atrašanās vietas. Tātad, ja mantojuma atstājēja pēdējā dzīves vieta bija Latgalē, tad mantošanas iesniegums jāiesniedz jebkuram Latgales apgabaltiesas zvērinātam notāram pēc mantnieka ieskatiem.

Notariāta likums paredz, ka iesniegumi par mantojuma pieņemšanu, kā arī iesniegumi, ar kuriem mantnieki atraida mantojumu vai atsakās no testamentārās mantošanas, tiek taisīti kā notariālie akti. Tas nozīmē, ka mantošanas iesniegumu, ko būs sastādījis pats mantnieks brīvā for-

mā, zvērināts notārs nav tiesīgs pieņemt.

Lai mantniekam, kurš dzīvo Rīgā vai Liepājā, nebūtu jāmēro tālais ceļš pie Latgales notāriem, iesaku vērsties pie sava tuvākā zvērināta notāra, kurš sagatavos un apliecinās mantošanas iesniegumu atbilstoši likuma prasībām un šo apliecināto iesniegumu nosūtīs Latgales apgabaltiesas zvērinātam notāram, ja mantojuma atstājēja pēdējā dzīves vieta bija Latgalē.

Mantojuma lietu skata tikai viens notārs

Visas mantojuma lietas tiek reģistrētas mantojumu reģistrā, kurš ir vienots visā valstī. Zvērināts notārs uzsāk mantojuma lietu tikai tad, kad ir pārliecinājies, ka šādu mantojuma lietu nav uzsācis cits notārs un tā jau nav reģistrēta mantojumu reģistrā.

Tātad, ja mantojuma atstājējam ir vairāki mantnieki, kuri iesniegumus par apstiprināšanu mantojuma tiesībās iesniedz dažādiem notāriem, tad mantojuma lieta būs jākārto pie tā notāra, kurš pirmais šo mantojuma lietu būs ieregistrējis mantojumu reģistrā. Šim notāram būs jāiesniedz vai arī jāpārsūta pārējo mantnieku iesniegumi.

Mantojuma pieņemšanas termiņš

Mantojuma pieņemšanai noteikts viena gada termiņš no mantojuma atklāšanās dienas, ja nav bijis izsludināts uzaicinājums. Iesaku sekot līdz sludinājumiem par mantojuma atklāšanos un mantnieku uzaicināšanu, kuri tiek publicēti laikrakstā «Latvijas Vēstnesis», jo sava griba par mantojuma pieņemšanu jāizteic līdz uzaicinājumā noliktajam termiņam.

Ja mantnieki ir uzaicināti, bet nav ieradusies izteikt savu gribu, kā arī beidzies izsludinātais vai likumā noteiktais termiņš mantojuma pieņemšanai, zvērināts notārs izsniedz mantojuma apliecinību mantniekiem, kas iesnieguši mantošanas iesniegumu. Turpmākie strīdi mantniekiem tiek risināti tiesas ceļā, ceļot mantojuma prasību.

Iesniegums nav maināms

Civillikuma 781. pantā ir noteikts, ja aicinātais mantojumu ir pieņēmis, tad to vairs nevar atraidīt. Kas reiz atraidījis viņam piekritušo mantojumu, tas vairs nevar to pieņemt vēlāk.

Pirms doties pie notāra, lai

rakstītu iesniegumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu, iesaku šo lēmumu vispirms rūpīgi apdomāt un izvērtēt ģimenes lokā. Šis iesniegums vairs nebūs maināms.

Kādi dokumenti nepieciešami

Lai uzsāktu mantojuma lietu, notāram jāpārliecinās par mantojuma atstājēja nāvi, tādēļ nepieciešams iesniegt miršanas apliecinību. Lai noteiktu mantojuma lietas piekritību, jāiesniedz izziņa par mantojuma atstājēja pēdējo dzīves vietu. Vēl notāram jāiesniedz šādi dokumenti:

- ✓ radniecības dokumenti vai dokumenti, kas pierāda laulības noslēgšanas faktu, pēdējās gribas akts (testaments vai mantojuma līgums);
- ✓ dokumenti par mantojamās mantas piederību mirušajam (Zemesgrāmatas akti, transporta līdzekļa reģistrācijas apliecības). Ja mantojamās mantas sastāvā ir neregistrējama kustama manta, mantojamās mantas sarakstu sastāda mantnieki;
- ✓ dokumenti par mantojamās mantas vērtību.

Turpinājums nākamajā numurā.

Sagatavoja L. Kirillova

Lai būtu veseli teļi, jārūpējas par govīm

Dzīvnieku labturība izpaužas lopu ēdināšanas, dzirdināšanas, atpūtas, pastaigu, mikroklimata un telpu apgaismojuma nodrošināšanā atkarībā no dzīvnieka vecuma un fizioloģiskā stāvokļa. Īpaši aktuāla šī prasība ir govju pirmsatnešanās periodā, jo no visu faktoru pareizas ievērošanas ir atkarīga ne tikai gov, bet arī teļa veselība.

Par to, ko derētu ievērot lopu turētājiem, stāsta Preiļu lauku konsultāciju biroja lopkopības speciāliste Zīta Briška.

Pirms atnešanās govī jāpieradina pie spēkbarības

Lai slauktu daudz piena, govij daudz jāēd. Ja vēl nāk klāt teliņa iznēsāšana, atnešanās un strauji sākta piena ražošana, saimniekam ir jāpalīdz dzīvniekam, pareizi to ēdinot. Jau trīs nedēļas pirms atnešanās govī jāpieradina pie barības – rupjās un spēkbarības – maksimālās devas. Ja cietstāvēšanas periodā dzīvnieks saņem pavisam neredzamu spēkbarības, deva pakāpeniski jāpalielina, piemēram, pa 100-200 gramiem dienā. Protams, jāņem vērā, kāds bijis iepriekšējais laktācijas izslaukums, lai pēc atnešanās būtu sasniegta nepieciešamā spēkbarības deva. Ja govī dienā dod 35 litrus piena, spēkbarības devai jābūt ap 5 kilogrami. Ieteicami placināti graudi, kas vieglāk pārstrādājami, raudi, zirņi, pupas.

Pēc iespējas vairāk rupjās barības

Govij kā atgremotājdzīvniekam vajadzīga regulāra pieeja rupjajai (tūpmainai) barībai: sienam, skābsienam, skābbarībai. Jācenšas īstenot principu – govij jāguļ vai jāgremo nevis jānīkst bezdarbībā. Ja rupjajā barībā būs pietiekami proteīna, būs vajadzīgs mazāk spēkbarības.

Pirmsatnešanās periodam noteikti jāpataupa cukurbietes, lopbarības bietes, kartupeļi vai saknes. Tas

dos nepieciešamo enerģiju un nodrošinās pienā labu olbaltumvielu sastāvu. Ja, izdarot analīzes, šis rādītājs ir zem 3, tas nozīmē, ka lopbarībā trūkst enerģijas. Lielākās saimniecībās ieteicams sagādāt cukurbietu grauzījumus, melasi vai acetonbarību.

Labs saimnieks vienmēr pataupīs savām pienā devēm labāko sienu, ko dot pirms atnešanās, un sarūpēs arī minerālvielas, īpaši kalciju un fosforu. Atcerieties, ka kalcijs vairāk jānodrošina pirms atnešanās, bet fosfors – pirms.

Pietiekams ūdens daudzums

Liela nozīme ir dzirdināšanai. Ūdenim jābūt pieejamam visu laiku, bet it īpaši tūlīt pēc slaukšanas, kad govī organisms jūt lielu šķidrums zudumu. (Vēlamā ūdens temperatūra pieaugušiem dzīvniekiem un jauniņiem ir 10-15 grādi, bet teļiem līdz divu mēnešu vecumam – 16-18 grādi.)

Govs dienā izdzer no 80 līdz 140 litriem ūdens. Jo augstāzīgāka govī, jo vairāk dzeramā ūdens tai nepieciešams.

Zemniekiem jāseko līdzī, kāda ir ūdens caurlaidība dzirdnēs. Ja ūdens plūst mazā strāumē, govij bieži vien apnīk pūlētis.

Govis ir jāgrupē

Slaucamo govju ēdināšanā pievēršiet uzmanību lopu grupēšanai. It īpaši pirmpienītes pēc atnešanās nav ieteicams turēt līdzās citām govīm, kas, piemēram, ir cietstāvēšanas periodā. Parasti vecākās govīs ir enerģiskākas un no barības siles spēj paņemt vairāk rupjās barības un spēkbarības, pirmpieni pastumjot malā.

Pirmie trīs mēneši pēc atnešanās govij ir vissvarīgākie, kad dzīvnieks ir zaudējis savu kondīciju, tāpēc intensīvi uzņem barību un sāk ražot pienu ar vislielāko atdevi. Pietrūkstot proteīnam un minerālvielām, govī visus spēkus atdos piena ražošanai, bet pārējās organisma sistēmas, teiksim, atražošanas funkcijas vai nākamās laktācijas izslaukumi, cietīs.

Neaizmirstiet sāli un nedodiet kārumus pirms ēdināšanas

Nav lieki atgādināt, ka ziemā slaucamajām govīm pietiekamā daudzumā jāsaņem arī sāls. Ja silē pieejams tikai laizāmās sāls gabals, dzīvniekam tas ir nepietiekami, tādā veidā govī var uzņemt tikai trešo daļu organismam nepieciešamā minerāla. Sāli var pievienot miltiem vai spēkbarībai, kā arī raušiem vai proteīna piedevām, dienā vismaz 100 līdz 200 gramus.

Atcerieties arī to, ka no rīta, ierodoties kūti, nevajag silēs uzreiz sabērt visu spēkbarības devu. Tādā veidā dzīvnieks būs apmierinājis savu kāri pēc garšīga ēdiena un vairs nevēlēsies ēst rupjo barību.

Ja govī ir augstāzīga, tai nepieciešami pat astoņi līdz 10 kilogrami miltu vai spēkbarības. Tā ir ļoti liela deva, tāpēc šādu daudzumu nekādā gadījumā nedrīkst izbarot dzīvniekam vienā vai pat divās reizēs. Viena spēkbarības deva var sasniegt maksimāli divus līdz 2,5 kilogramus.

Piedāvājiet atpūtu un pastaigas

Katrai govij nepieciešama sava atpūtas vieta, kurai jāatbilst dzīvnieka izmēriem. Tai jābūt ar mīkstu, siltumu izolējošu pamatni un sakoptai. Stāvēvietu starpsienai govī galvas tuvumā jābūt brīvai, lai pieceloties tā varētu netraucēti grozīt galvu no vieniem sāniem uz otriem.

Pastaigas ziemā nepieciešamas gan lopu labsajūtas, gan veselības uzlabošanai. Ja govīs tur piesieti, tad vasarā pastaigas kompensē govju laišana ganībās, bet ziemā tās noteikti jāorganizē speciāli. Pastaigu laikā govīm jābūt brīvai pieejai pie barības un ūdens.

Govij vajadzīgs daudz svaiga gaisa. Tādēļ telpām jābūt ar augstiem griestiem un labu ventilāciju. Atcerieties, ka govīm netraucē ne zema gaisa temperatūra (ap 0 grādiem un zemāk) ne svaiga gaisa plūsma, taču kaitīgs ir caurvējš.

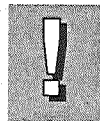
Fosfora un kalcija saturs lopbarības sausrnā %

	P	Ca
Mieži, graudi	0,5	0,41
Sarkanais āboliņš	0,28	1,8
Kartupeļi	0,26	0,1
Auzas, graudi	0,38	0,07
Sojas spraukumi	0,75	0,40
Rapša raudi	1,75	0,72
Rudzu, kviešu klijas	1,4	0,25
Zivju milti	2,9	5,4
Govs piens	1,02	1,4
Alus drabiņas	0,55	0,35
Lucerna	0,31	2,1

tos, gaļā, pienā) fosfora saturs ir augsts un tas organismā asimilējas labāk. Taču šie produkti var būt dzīvnieku saindēšanās cēlonis un tie jāizmanto uzmanīgi.

«Māja»

Piedalieties semināros

16. februārī pulksten 11.00 Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes zālē (Daugavpils ielā 59) Preiļu lauku konsultāciju birojs rīko semināru par zālāju ierīkošanu un kopšanu. Ar zemniekiem savā pieredzē dalīsies zālāju sēklu audzētāji no Lietuvas.

21. februārī pulksten 11.00 Preiļu kultūras nama zālē rajona biškopji un citi interesenti tiek gaidīti seminārā «Varroatoze un ar to saistīto slimību apkarošana, lai samazinātu medus piesārpošanu ar ārstniecības līdzekļu atliekvielām». Dravu īpašniekiem padomus sniegs Latgales reģiona konsultants biškopības jautājumos Guntars Melnis.

Izstrādātas labturības prasības dzīvnieku patversmēs un viesnīcās

Zemkopības ministrija (ZM) izstrādājusi normatīvā akta projektu «Labturības prasības dzīvnieku patversmēs un dzīvnieku viesnīcās un kārtība, kādā dzīvnieku nodod dzīvnieku patversmē vai dzīvnieku viesnīcā».

Noteikumu projekts izstrādāts, lai nodrošinātu viesnīcās un patversmēs ievietoto dzīvnieku aizsardzības un labturības prasības, jo pašreiz Latvijā nav normatīvo aktu, kas regulētu šīs prasības. Šis dokuments ir otrais ZM izstrādātais noteikumu projekts no četrus dokumentu projektu paketes, ar ko plānots ieviest dzīvnieku labturības prasības.

Normatīvā akta projektā iestrādātas tiesību normas, kas paredz klaiņojošiem un konfiscētiem dzīvniekiem Dzīvnieku aizsardzības likumā noteikto aprūpi un tiesības nokļūt pie bijušajiem vai jauniem īpašniekiem. Tāpat dokumentā noteikti pienākumi un tiesības personām, kuras ir iesaistītas dzīvnieku labturības nodrošināšanā.

Normatīvajā aktā noteikts, ka dzīvnieku īpašnieku vai turētāju ilg-

stošas prombūtnes laikā dzīvnieku īpašnieki vai turētāji varēs savus dzīvniekus ievietot dzīvnieku patversmē vai viesnīcā, kur tiem tiks nodrošinātas labturības prasības atbilstoši to fizioloģiskajam vajadzībām.

Noteikumu izpildi nodrošinās vietējās pašvaldības, kurām jāizveido un jāuztur dzīvnieku patversmes, jāizķer, jāizmitina un jāaprūpē klaiņojošos, konfiscētos vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušos savvaļas dzīvniekus. Pašvaldības varēs arī slēgt līgumus ar fizisku vai juridisku personu par šādu dzīvnieku izmitināšanu, uzturēšanu un aprūpi. Bez tam iepriekšminētās dzīvnieku aizsardzības un labturības prasības attiecas arī uz jebkuru privātu dzīvnieku viesnīcu vai patversmi.

Ieviešot labturības prasības, tiks nodrošināti priekšnosacījumi dzīvnieku klaiņošanas ierobežošanai un klaiņošanas radīto negatīvo sociālo seku — slimību izplatīšanās, dzīvnieku agresivitātes pret cilvēkiem un citiem dzīvniekiem — likvidēšanai.

Paredzēts, ka noteikumi stāsies spēkā ar 2007. gada 1. janvāri.

Notikusi VAAU Sēklu kontroles departamenta Nacionālās sēklu kontroles laboratorijas pārkreditācija

No 23. līdz 25. janvārim notika Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Sēklu kontroles departamenta Nacionālās sēklu kontroles laboratorijas (NSKL) Starptautiskās Sēklu Kontroles asociācijas (ISTA) pārkreditācija, kuras ietvaros laboratoriju apmeklēja trīs auditori no Šveices, Portugāles un Čehijas. Pēc auditoru mutiski izteiktā atzinuma, laboratorijas darba uzlabošanā ir novērojams būtisks progress. Atzinīgi novērtēti arī laboratorijas veiktie profesionalitātes testu rezultāti. Pārkreditācija notika saskaņā ar ISTA akreditācijas standartu.

Oficiālie audita rezultāti ir gaidāmi pēc pāris mēnešiem, jo lēmumu par akreditācijas pagarināšanu pieņem ISTA Izpildu komiteja.

VAAD Sēklu kontroles departamenta NSKL ar ISTA lēmumu 1996. gada 1. oktobrī tika piešķirts Starptautiskās laboratorijas statuss.

Savukārt 1999. gada 17. decembrī notika ISTA starptautiskais audits laboratorijas atbilstības izvērtēšanai, kā rezultātā 2000. gada 9. maijā laboratorija ieguva starptautisko akreditāciju ar tiesībām izsniegt starptautiskos ISTA sēklu kvalitātes sertifikātus.

Pieņemti grozījumi dzīvnieku barības aprites likumā

Valdība akceptējusi grozījumus Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātajā Dzīvnieku barības aprites likumā. Grozījumi veikti, jo no 2006. gada 1. janvāra stājās spēkā Eiropas Parlamenta (EP) un Padomes regula par dzīvnieku barības higiēnas prasībām. Tāpat spēkā stājas EP un Padomes regula par oficiālo kontroli, ko jāveic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un labturības noteikumiem.

Veicot grozījumus Dzīvnieku barības aprites likumā, no tā ir svītrotas normas, kuras turpmāk regulēs jaunās Eiropas Savienības (ES) regulas.

Likuma grozījumos arī paredzēts, ka Ministru kabinets (MK) nosaka prasības barības tirdzniecības vietai, kur pārdod mājas (istabas) dzīvnieku barības maisījumus no atvērta oriģināla iepakojuma, kā arī šādu tirdzniecības vietu reģistrācijas kārtību. Šis grozījums veikts, jo EP un Padomes regula, kas nosaka barības higiēnas prasības, neregulē mājas (istabas) dzīvnieku barības mazumtirdzniecību.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova.

SPECIĀLISTA PADOMS

Kāpēc dzīvniekiem nepieciešams fosfors?

Fosfors dzīvnieku organismā ir otrs svarīgākais elements pēc kalcija. Bet, neraugoties uz to, fosfora loma bioķīmisko procesu norisē ir plašāka nekā kalcijam. Fosfora svarīgākās fizioloģiskās funkcijas dzīvnieka organismā ir šādas:

- ✓ aminoskābju un proteīna sintēze;
- ✓ taukskābju un ogļhidrātu transports un maiņa;
- ✓ ēstgribas regulēšana un barības optimāla izmantošana;
- ✓ auglības regulēšana;
- ✓ 80% no kopējā fosfora saturā organismā atrodas dzīvnieku kaulos un zobu audos.

No iepriekš minētā var secināt, cik fosfora saturs lopbarībā var būtiski ietekmēt dzīvnieku veselību un produktivitāti. Fosfora darbība ir cieši saistīta ar kalciju un D vitamīnu.

Tāpēc nepieciešams ievērot pareizu kalcija un fosfora attiecību barībā. Vidēji Ca:P attiecībai jābūt 2:1 jeb uz divām daļām kalcija jābūt vienai daļai fosfora. Vistām šai attiecībai jābūt 4-5:1.

Ja dzīvnieka organismā ir pietiekams D vitamīna saturs, minētajai attiecībai nav tik svarīga loma. Fosfora vajadzība dzīvniekiem ir vidēji 0,5-0,7% no barības sausas un ir atkarīga no dzīvnieka sugas un vecuma. Fosfora trūkums dzīvnieku organismā izraisa dažas nevēlamas sekas: pasliktinās ēstgriba, mainās garšas sajūta (tie grauz salmus, gremo lupatas, laiza sienas). Palielinās ālavība govīm un aitām. Dzīvnieku kauli kļūst trausli, pazeminās dzīvnieku produktivitāte.

Fosfora avots ir augu valsts barības līdzekļi. Dzīvnieku izcelsmes lopbarībā (kaulu miltos, zivju mil-

Kas bija milētāju aizgādnis – Svētais Valentīns?

Valentīns, ārsts un priesteris, dzīvojis mūsu ēras III gadsimtā imperatora Jūlija Klaudija II valdīšanas laikā. Jauns un izskatīgs, vienmēr laipns un izpalīdzīgs. Zāļu maisījumus esot saldinājis ar medu un vīnu, par ko slimnieki Valentīnam bijuši no sirds pateicīgi.

Valentīns svētījis un pamācījis jauniešus, laulājis milētājus un samierinājis tos, kuri strīdējušies. Pārkāpjot Jūlija Klaudija II pavēli, kas liedza legjionāriem dibināt ģimeni, jaunais priesteris paslepus esot laulājis arī legjionārus. Par to 268. gadā Valentīnu apcietināja.

Legenda vēstī, ka cietumā Valentīns esot brīnumaini izdziedinājis cietumsarga akldzimušo meitu, kas viņu kvēli iemilējusi. Būdam priesteris, Valentīns nevarēja pārkāpt celibāta svētsoļījumu, tāpēc naktī pirms nāvessoda viņš uzrakstījis meitenei aizkustinošu vēstuli, ko parakstījis ar vārdiem – Tavas Valentīns.

269. gada 14. februārī Romā Valentīnam izpildīja nāvessodu, nocērtot galvu. Dažus gadsimtus vēlāk Romas katoļu baznīca mocekļa nāvē mirušo priesteri iecēla svēto kārtā. Eiropā Valentīndienu svin jau kopš viduslaikiem, Amerikā – kopš 1777. gada.

Senās Romas atskaņas

Pastāv versija, ka kristīgā baznīca savulaik nolēmusi Valentīna dienu pasludināt februāra vidū, tā mēģinot piešķirt kristīgu garu pagāniskajam *Lupercalia* festivālam.

Senajā Romā februāris bija oficiālais pavasara sākums, un uzskatīja, ka tas ir šķīstīšanās laiks. Mājās veica īpašus rituālus – iztīrīja putekļus un visās telpās izkaisīja sāli un kviešus. *Lupercalia* festivāls bija auglības un ražības svētki, ko svinēja par godu Faunam, senās Romas auglības dievam, kā arī Romas dibinātājiem Romulam un Remam. Priesteri toreiz esot vispirms ziedojusi kazu, kam bija jānodrošina ražība, un suni, kas simbolizēja šķīstīšanos. Kā vēsta leģenda, svētku laikā visas Romas jaunavas ievietojušas zīmītes ar saviem vārdiem lielā urnā. Tad katrs pilsētas neprecētais vīrs izvilcis no urnas zīmīti ar kādas sievietes vārdu, tā izveidojot pāri nākamajam gadam. Šie nejauši izvēlētie pāri itin bieži arī precējušies.

498. gadā, kad pāvests Gelasijs 14. februārī pasludināja par Svētā Valentīna dienu, romiešu «pāru loterija» tika pasludināta par nekristīgu un aizliegta ar likumu. Viduslaikos šo dienu uzskatīja par «Putnu pārdošanas dienu», tā piešķirot Valentīna dienas idejai papildu romantiku.

Vecākais zināmais apsveikums Valentīna dienā eksistē vēl šodien. Tā ir romantiska poēma, ko rakstījis Ažēnkoras kaujā gūstā kritušais un Londonas Tauerā ieslodzītais Orleānas hercogs Šarls savai sievai. 1415. gadā rakstītais apsveikums apskatāms Londonā, Britu muzejā.

Pirmās rūpnieciski izgatavotās Valentīna dienas kartītes Amerikā sāka tirgot Estere Houlenda 19. gadsimta 40. gadu vidū.

Aprēķināts, ka katru gadu Valentīna dienā romantiski noskaņoti cilvēki nosūta ap vienu miljardu apsveikuma kartīšu.

Ko darīt Valentīndienā?

Tā kā Valentīndiena kļuvusi par jauku padarišanu, tad pārišiem, kuri jau viens otru atraduši, vai arī tiem, kuri vēl aktīvi meklē otro pusīti, 14. februārī vajadzētu ļoti pilnvērtīgi izmantot:

- ♥ bez kautrēšanās runāt par mīlestību: jo biežāk atkārtosiet trīs vārdiņus – **es tevi milu**, — jo veiksmīgāks būs rezultāts;
- ♥ tiem, kuru attiecības nereti «cikst» kā nesmērētas durvis, mēģināt iebirst atmiņu dārzā un atdzīvot mīlestības pusnovioto puķi;
- ♥ tiem, kuri no agra rīta līdz tumsai iegrimuši darbā, vismaz 14. februārī pāris stundu ziedot sev un mīlotajam cilvēkam izdariet neizdarīto – aizņemiet vakariņas, padejotiet, nopērciet dāvanu...
- ♥ bez sirdsapziņas pārmērumiem drīkst zaudēt prātu, tāpēc ļaujieties mīlestībai – jums neviens neko nepārmētīs!

Vai Valentīndiena jāsvin?

Veikāliem – lielais «pļaujas» laiks tukšajā periodā starp Jauno gadu un Lieldienu, jauniem, mīlošiem un pārējiem – visu vecumu ļaudīm – diena simpātiju izteikšanai, atklātīšu sūtīšanai un nevainīgai ķircināšanai un ķīķināšanai. Aukstajā un garajā ziemā īsti vietā tāda diena ar saldumiem, karstām bučām un sārta ziedu dāvināšanu. Valentīna diena nevienu nesāpina un nevienam nerada problēmas, nav jāklāj svētku galdi un nav jāaicina ciemos radi.

Nav vērts Valentīndienu sākt ar kārtējo pukošanu par sazin no kurienes Latvijā iekļūdušiem svētkiem. Nav vērts arī rakņāties pa vēstures hronikām, lai noskaidrotu, kas bija svētais Valentīns un par ko viņu notiesāja, jo arī hronikās uz to viennozīmīgu atbildi neatrast. Pietiek ar to, ka milētājiem ir sava diena un svētais Valentīns ir tās aizbildnis.

Livānu novadā jau trešo gadu tiek sveikti tie pāri, kas kopā nodzīvojuši līdz zelta kāzām. 2005. gadā domes apsveikumus saņēma seši pāri. 10. februārī tika godināti šī gada pirmie zeltkāznieki.

Ar saticību un uzticību — līdz pussimtam

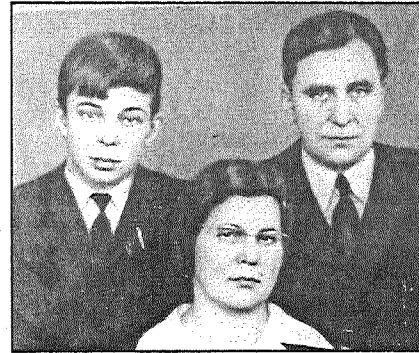
● Bronislava un Antons Skrebeļi roku rokā nostaigājuši līdz savām zelta kāzām. Foto: A.Štepanovs

Rožupes pagasta Mālniekos pirms 50 gadiem sākās SKREBEĻU ģimenes kopīgais dzīves ceļš. Mājās dzīvoju es un māsas, tēvs bija slims, brālis kara laikā pazudis bez vēsts, par savām jaunām dienām stāsta BRONISLAVA Skrebele, māmuļa ar 88 gadu nastu plecos. Bija vajadzīgs virietis, kas pievarētu lauku darbus, uzturētu mājas. Un tā viņa teica jāvārdus brašajam ANTONAM no Mālkalniem, ko pazina jau no skolas gadiem. Nebijām jau nekādi jaunie, sievas stāstīto papildina vīrs, jo vienam aiz muguras bijuši 36, otram – 38 gadi. Antons pirms tam tika izbaudījis dzīvi no pašas tumšākās puses, kopā ar citiem latviešu cīnītājiem Otrā pasaules kara laikā aizjēdams līdz Kurzemes katlam. Pēc tam sekoja gadi filtrācijas

nometnē Komsomoļskā pie Amūras.

No laulību reģistrācijas dienas 1956. gada 7. februārī abiem maz vairs kas palicis atmiņā. Kāzas svinētas otrā dienā. Paslepus, lai neuzzina vietēja vara, salaulājušies baznīcā.

Jaunā ģimene uzsāka dzīvi sievas tēva mājās, un te laiks ar abiem pamazām izdarījās pēc sava prāta, — izbalināja matus, salieca plecus, vienam atņēma acugaismu, otram – pasliktināja dzirdi. Gadi pagāja nemanot, skumst Antons. Vēl gribētos celties un iet darzā pie paša koptajām bitēm, vēl citi darbi gaida plašajā saimniecībā, bet visas vietas un lietas saskatāmas kā caur krēslu. Tagad viņu abu stiprais balsts ir dēls Pēteris, kurš strādā par elektrīku uzņēmumā «Livānu siltums», un vedekla Benita, prieks par mazmeitām,

● Skrebeļu mājās palielināta un ierāmēta glabājas fotogrāfija, kurā abi dzīvesbiedri vēl ir jauni. Kopā ar vecākiem dēls Pēteris.

no kurām viena vidusskolniece, bet otra studente.

Pēc daudziem gadiem atradās arī Bronislavas brālis, kurš par miera ostu savām mājām bija atradis Austrāliju. Kad Latvija atguva neatkarību, brālim bija aizkustinoša atkalredzēšanās ar savām kādreizējām tēva mājām un tuviniekiem. Vēl joprojām vēstules no Austrālijas ceļo uz Mālniekiem. Bronislavas māte nodzīvojusi līdz 106 gadu vecumam.

Ir liela laime roku rokā nostaigāt līdz sirmam vecumam. Zeltkāznieki kopā nodzīvotos gadus īpaši nav skaitījuši, un mīlestību vārdā nav saukuši. To viņi viens otram pierādīja ar uzmanību un uzticību. Abi labi saderēja kopā. Sirmā māmuļa klusākas un mierīgākas dabas, tēvs – runīgāks, humora pilns, cilvēks, kam pēc asprātīga vārda kabatā nav jāmeklē. Valodas bez humora viņam liekas sausas. Vai dzīvojuši satīcīgi?

pārzina. Radiouztvērējs vienmēr blakus, un visi Latvijas, kā arī jaunākie pasaules notikumi viņam labi zināmi un savs spriedums par tiem. Viegli lai ki nekad nav bijuši, saka vecā vīrs. Arī Ulmaņlaikos, ko tagad visi slavē, dzīve nebija viegla, — 99 raudāja, viens smējās. Staigāja ar vīzēm, pa sniegu, pa ūdeni, sloksnes vien ap dibengalu griezās. Pārēdušies arī nebija. Desmit santīmi bijuši liela nauda, trīs konfektes par to varēja dabūt.

Kopš mazām dienām savus vecākus atceros strādājam no agra rīta līdz vēlam vakaram, par tēvu un māti saka dēls Pēteris. Tēvs strādāja kolhozā par traktoristu, māte bija lopkope. Dēlam iemācīja visus lauku un saimniecības darbus, kā arī ieaudzināja saticības prasmi, māku veidot noturīgas attiecības. Pētera un viņa sievas Benitas kopdzīve tuvojas sirdrābāzām.

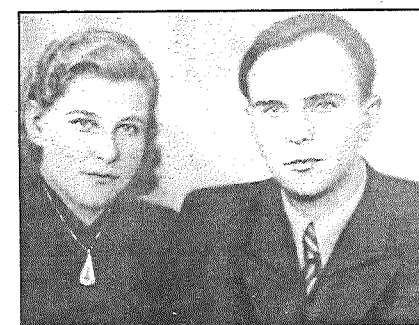
Mīlestībā cauri pusgadsimtam

● Zelta kāzās Jevģenijai un Jevstratijam Goldoviem skanēja «rūgts», ko viņi tūdaļ saldināja. Dzīvesbiedri fotografējās pie bagātīgi rotātajām ikonām. Visvecāko no tām atdāvinājusi Jevģenijas māte. Vēl vienu ikonu Jevģenija saņēmusi kāzu dienā, arī Jevstratijam vecāki dāvinājuši svētbildī. Ģimene ir ticīga, bieži apmeklē vecticībnieku lūgšanu namu. Foto: A.Štepanovs

Livānieši JEVĢENIJA un JEVSTRATIJS GOLDOVI savu uzticības solījumu viens otram deva 1956. gada 10. februārī. Zelta kāzu ciemiņus ģimene uzņēma savā bagātīgi un skaisti iekārtotajā mājā, kur dzīvo kopā ar dēlu Mihailu. Lepojoties ar savu izdarīgo darbu, kurš prot daudzus darbus un pat

vecāku goda dienas galdu bija klājis savām rokām, tēvs un māte noslauka sāpīgas asaras par otro dēlu, kam slimības dēļ nebija lemts nodzīvot līdz šai dienai. Palikuši divi mazdēli, viens no viņiem dzīvo Baltkrievijā un ar vecvecākiem tiekas retāk. Dienu pirms vecāku zelta kāzām viņam apritēja 24 gadi. Bet tieši 10.

● Jaunā Goldovu ģimene pirms piecdesmit gadiem.

februāris šajā ģimenē nozīmīgs arī ar to, ka tā ir Mihaila dzimšanas diena. Mihails strādā ķieģeļu fabrikā. Stāstot par saviem vecākiem, viņš uzsvēra, ka tēvs nelieto alkoholu, un šī iemesla dēļ vecākiem nekad nav bijis iemesla rāties. Dēls augstu vērtē mātes saimnieciskumu, strādīgumu, rūpes par visiem, to, ka vecāki bērniem mācīja strādāt, cienīt cilvēkus, uzturēt labas attiecības ar kaimiņiem un visās lietās bija piemērs.

Dzīvojām draudzīgi, viens otrā nemeklējām vainas, audzinājām bērnus, «Novadniekam» stāstīja zelta kāzu gaviļnieki. Kāzas nosvinētas 13. februārī, dažas dienas pēc laulību reģistrācijas. Toreiz par

tādu Valentīndienu neviens neko nezinajis, tāpat nekādu nozīmi nav pievērsuši arī skaitlīm «trīspadsmit».

Jaunības un spēka gadi abiem aizvadīti Rudzātū kolhozā, strādājot fermā, lauku brigādē. Jevģenijas un Jevstratija vecāku mājas bijušas puskilometra attālumā

viena no otras. Kad sākuši nopietni draudzēties, Jevstratijis savu izredzēto vizinājis gan ar kravas automobili, gan ar traktoru, bet kāzās jaunā vīra mājās sieviņa ievesta zirga pajūgā. Valdījusi barga ziema ar stīpru salu un biezu sniega segu. Labs vīrs, tagad par Jevstratiju saka Jevģenija, pāri nedarija, līdz asarām viņu nekad nav novedis. Uzcēluši savu kopīgo māju, bet vecumdienās pārcēlušies uz Livāniem, kur nopirkuši māju.

Pēc kopīgi nodzīvota pusgadsimta zeltkāznieki uz jaūtājumu, — kas ir mīlestība, atbildēja, ka tas nozīmē dzīvot draudzīgi, cienīt vienam otru.

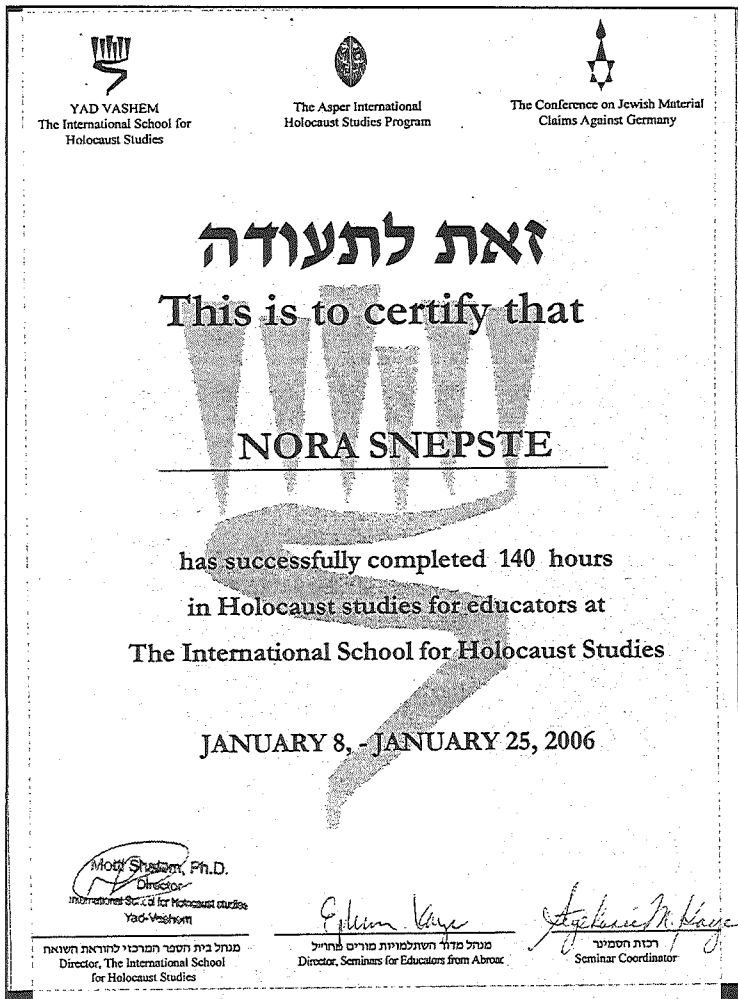
L.Rancāne

Zeme, kurp gribas atgriezties daudzreiz

Ušo neparasto zemi, kurā vienuviet sastopamas mūsdienas un četrus tūkstošus gadus veca senatne, uz bagāto, daudzpusīgo un kontrastaino zemi, kas pārpildīta ar vēstures pieminekļiem, gribas atgriezties vēl un vēlreiz, par Izraēlu saka, Preiļu 1. pamatskolas direktora vietniece, vēstures skolotāja **Nora Šnepste**. Viņa atzina, ka līdz šim nav nācies būt nevienā valstī, kurā vienuviet tik daudz vēstures, kurā saredzama vēstures gaita, sākot no 21. gadsimta un beizot ar diviem tūkstošiem gadu pirms mūsu ēras. Te mijas un krustojas ebreju, arābu, bizantiešu, romiešu kultūras vēsture. Šogad janvārī pedagoģe Izraēlā pavadīja 18 dienas, dzīvojot vissvētākajā pilsētā – Jeruzalemē, un, kaut arī mājup atvests daudz iespaidu, tomēr vēl jo vairāk palicis neaplūkota un niezapazīta. Nora Šnepste uz Izraēlu bija devusies mācību braucienā. Pēc atgriešanās viņa piekrita ar «Novadnieka» lasītājiem dalīties savos iespaidos par redzēto un piedzīvoto tālajā zemē, par kuru vairumam iedzīvotāju Latvijā veidojies priekšstats kā par valsti, kurā nepārtraukti šauj, uzbrūk un spridzina.

Mācījās par holokaustu

Skolotāja aktīvi darbojas Latvijas Vēstures skolotāju biedrībā, kas pirms pieciem gadiem uzsākusi sadarbību ar Izraēlas un ASV vēstniecībām, ar Zviedrijas valdību, kas ieinteresēta holokausta mācīšanās jautājumos un tās metodikas ieviešanā Latvijas skolās. Šo valstu vēstniecības atbalstījušas un veicinājušas dažādu projektu īstenošanu, rīkojot izglītojošus seminārus, izdodot metodiskos materiālus un sadarbojoties citādā veidā. Arī Nora Šnepste un rajona vēstures skolotāju metodiskā apvienība ir iesaistījusies šajos projektos. Preiļu rajonā notikuši starptautiski semināri. 2002. gadā Latvijas vēstures skolotāju biedrība (toreiz – asociācija) pedagoģei piedāvāja doties braucienā uz ASV, uz skolotāju vasaras nometni, kas bija organizēta saistībā ar holokausta mācīšanās jautājumiem. Nodarbības notika holokausta pētniecības centrā, bet pēc tam trīs dienas pavadītas Vašingtonā, apmeklējot vienu no ievērojamākajiem holokausta piemīņiem un studiju centriem pasaulē.

● Serifikāts, kas izsniegts Norai Šnepstei par programmas «Mācības par šoa un antisemitismu» apgūšanu.

Pērnā gada sākumā Vēstures skolotāju biedrība ar Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu Nora Šnepstei aicināja piedalīties starptautiskajā mācību seminārā Jeruzalemē. Šis mācības organizē starptautiskā holokausta studiju skola. Ieplānotais brauciens vasarā tomēr nav sanācis, jo grupa jau pilnībā bijusi nokompletēta, tāpēc skolotāja uz Izraēlu devās ar nākamo grupu – šī gada janvārī. Nora Šnepste grupā bija vienīgā no Latvijas, kas galvenokārt sastāvēja no Austrālijas, kā arī Anglijas, Polijas, Bosnijas Hercegovinas, Igaunijas pedagoģiem.

Apmācību kurss, kas saucas «Mācības par šoa un antisemitismu», tiek organizēts divreiz gadā un uz tām aicina pedagogus gan no tām valstīm, kurās ir lielas ebreju kopienas, gan arī no citām. Holokausts ir starptautiski pazīstams vārds, kas sevi ietver jēdzienu par

ebreju masveida iznīcināšanu Otrā pasaules kara laikā. Paši ebreji lietojot vārdu «šoa», kas atklājot visaptverošas, milzīgas nelaimes briesmīgo, patieso būtību.

Skolotāja stāstīja, ka holokausta studijas un mācības ne tikai Izraēlā, bet arī daudzviet pasaulē, kur pastāv ievērojamas ebreju kopienas, ir viena no svarīgākajām mācību programmas sastāvdaļām. Izraēlā tam pievēršas jau bērnudārzā, māca skolas pirmajās klasēs. Katram vecuma posmam ir sagatavots savs izglītojošs kurss par šo tēmu, aptverot arī imigrantus, kas ierodas Izraēlā uz dzīvi, tur mītošos arābus. Kad pedagogi vakaros beidza nodarbības, viņu vietu ieņēma mājsaimnieču grupa. Latvijas skolās šai tēmai atvēlēta viena — divas stundas 9. klasē, trīs stundas vidusskolā. Mums būtu jāmācās no Izraēlas attieksme pret nopietnām problēmām savas valsts vēsturē,

cik mērķtiecīgi tās pasniedzamas, tad šobrīd nebūtu jāraizējas par patriotisma trūkumu vai atzišanu pasaulē, atzina skolotāja, daloties novērojumos par redzēto. Ebreji prot mēdzēt savas valsts lepnumu, vēsturi, tautas vēsturisko misiju un arī ciešanas.

No šīs tautas var mācīties kopības sajūtu, atbalstu līdzpilsoņiem, stāstīja skolotāja. Arī Latvijai ir daudzi miljonāri, taču neviens no viņiem nesavīgi nedāvina savai valstij, neiegulda naudu izglītībā, kultūrā vai dabas aizsardzībā. Izraēlas universitātes priekšā esot gara akmeņa siena ar milzums daudziem uzvarīgiem. Tie ir to cilvēku uzvarīgi, kas universitātei dāvinājuši vismaz vienu miljonu dolāru.

Jadvašemas centrā arī par Preiļiem, Riebiņiem, Rumbulu

Seminārs Austrālijas un Eiropas skolotājiem notika Jeruzalemē, Jadvašemas muzejā – izglītības centrā.

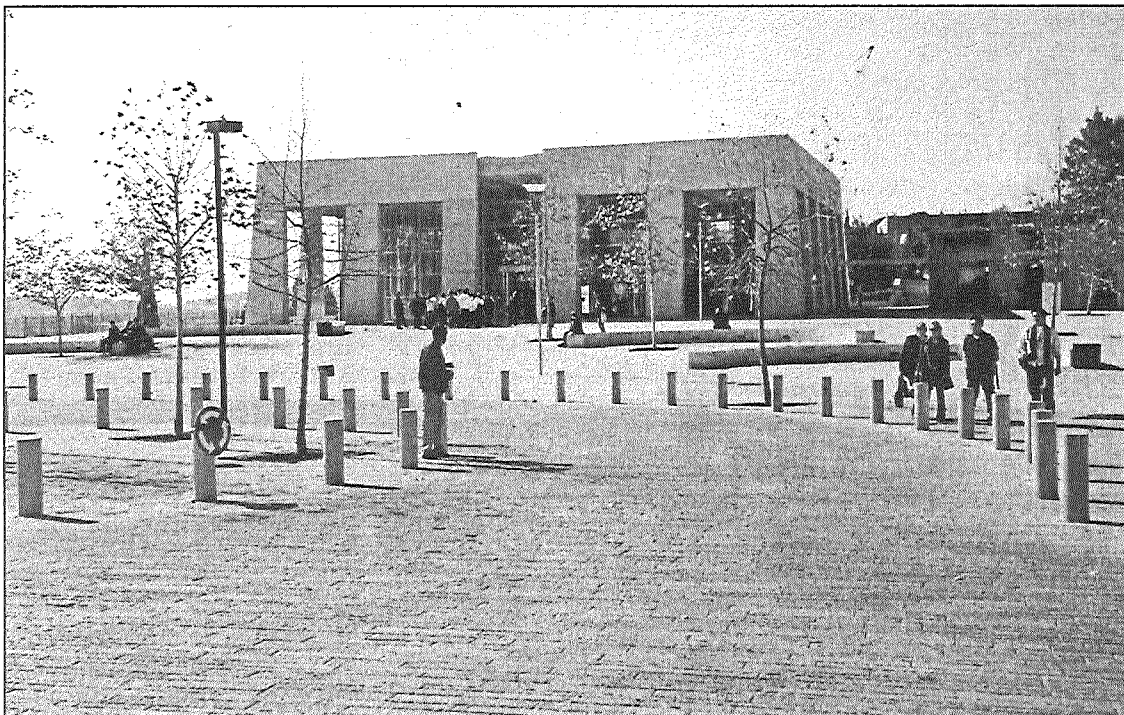
Ik dienas notikušas vairākas lekcijas ar diskusijām, vakaros organizētas ekskursijas pa pilsētu, brīvdienās – ceļojumi pa valsti. Lekciju cikls aptvēris antisemitisma saknes no visnājakajiem laikiem līdz pat mūsdienām. Vislielākā nozīme veltīta Otrā pasaules kara notikumiem, fašismam, rasismam, tautu iznīcināšanas mašīnērijai, kā arī Izraēlas un arābu pasaules attiecībām. Lekcijas lasīja Telavivas un Jeruzalemes, kā arī ārzemju augstskolu pasniedzēji. Jadvašemas izglītības centrs ir milzīgs komplekss, kurā atrodas moderns muzejs ar bojā gājušo un viņu ģimeņu locekļu sarakstiem, liecības, dokumenti, fo-

togrāfijas, filmas, apmācību centrs ar daudziem pasniedzējiem un metodiķiem, vizuālais centrs, kurā izmantota visjaunākā tehnoloģija, divas lielas izstāžu zāles, kurā apkopoti mākslas darbi par holokausta tēmu, izstāžu komplekss brīvā dabā ar daudziem pieminekļiem. Kompleksā, kas saucas «Kopienu ieleja», ar monolītiem smilšakmens blūķiem iezīmēta Eiropas karte ar valstīm un katrā uz akmeņa sienas minēti nosaukumi tām ebreju kopienu, kas tur dzīvojušas, bet Otrā pasaules kara laikā iznīcinātas. Mani pārņēma smagums un vainas sajūta, teica Nora Šnepste, Latvijas telpā uz sienas atrodot Preiļu, Riebiņu, Rumbulas, Ķeizarmeža nosaukumus.

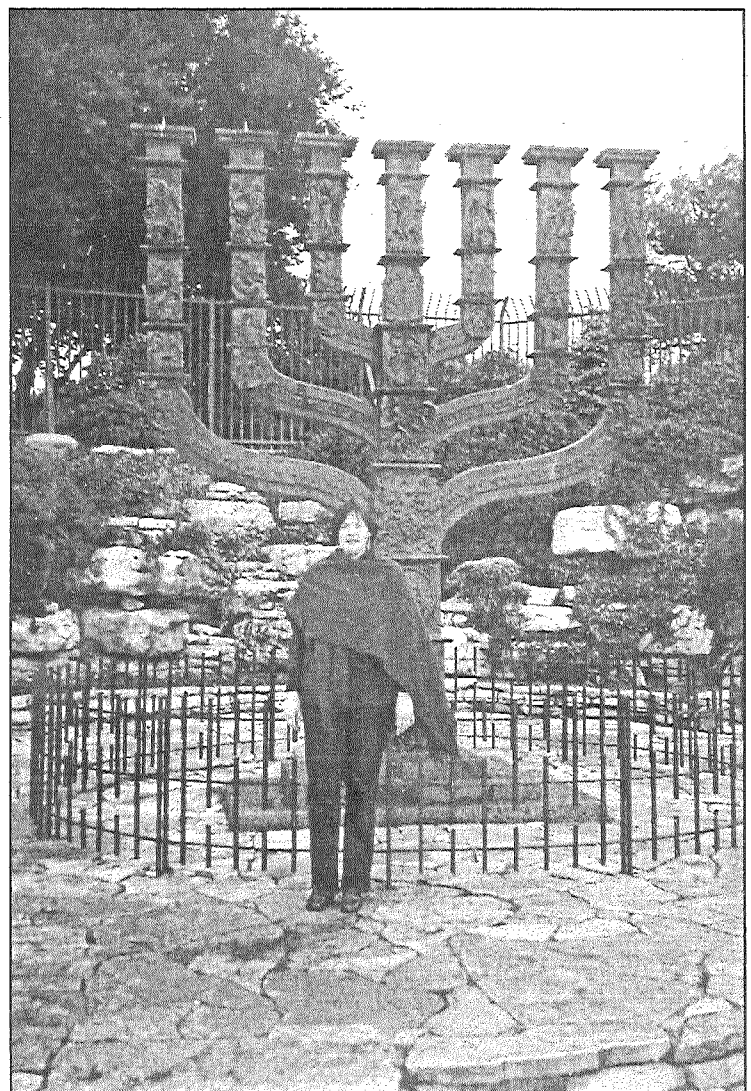
Pirms braukšanas kolēģi un draugi ieminējušies arī par briesmām, uzbrukumiem un apšaudēm, ko Izraēlā varētu piedzīvot. Pedagoģe tagad atzīst, ka Izraēla ir ļoti civilizēta valsts, un no masu medijiem saņemtā informācija stipri pārspīlēta un vienpusīga. Uz ielām nenotiekot tādi grautiņi, kādi redzami televīzijā. Pilsētā ritot mierīga dzīve. Tomēr ikdienā redzams ļoti daudz jauniešu ar automātiem rokās, jo ikvienam vīrietim jāiziet obligātais militārais dienests trīs gadu garumā. Meitenes to varot darīt pēc brīvprātības principa, un ļoti daudzas esot ar mieru dienēt. Viņām jādien divi gadi. Armijā pavadītajā laikā tiek piedāvātas plašas izglītības iespējas, kā arī dažādi sociālie atvieglojumi, tāpēc jauniešiem militārais dienests nešķiet par apgrūtinājumu.

L.Rancāne

Turpinājums sekos.

● Skats uz ieeju Jadvašemas muzejā – izglītības centrā Jeruzalemē. Šeit vienuviet apkopots viss, kas pasaulē saistās ar holokaustu. Foto: N.Šnepste

● Nora Šnepste pie menoraha, septiņzūburu krusta, uz kura attēlotas 29 ainas no Izraēlas vēstures. Svečturis ar septiņiem zūburiem kopš seniem laikiem ir ebreju tautas simbols, tas redzams arī valsts ģerbonī. Šo gigantisko menorahu ar ainā no Izraēlas pagātnes notikumiem izgatavojis angļu skulptors Benno Elkans. 1956. gadā britu parlaments to uzdāvināja Izraēlas parlamentam. Bronzas svečturis novietots pie Izraēlas valdības nama.

Jaunākajiem basketbolistiem viss vēl priekšā

Šogad Preiļus Latvijas jaunatnes basketbola līgā pārstāv četras komandas, divas — meiteņu un divas — zēnu. Trim komandām pašlaik iestāties neliels pārtraukums, bet 1991. g. dz. zēniem spēles rit pilnā sparā.

1991. g. dz. zēnu komanda spēlēja C1 grupā un atrodas netālu no čempionāta tabulas vidus. Katrā spēlē zēni cīnās par katru punktu, kas čempionāta beigās var kļūt par izšķirošiem.

Pēdējās spēlēs prelieši svinēja trīs uzvaras un septiņas reizes piekāpās. Ar rezultātu 56:41 tika pārspēta Vīļānu komanda (rezultatīvākie Preiļu komandas rindās bija Gaidis Plivda — 14 p., Jānis Eglītis — 8 p., Jānis Brokāns — 8 p.), ar rezultātu 73:55 Dagdas komanda (Gaidis Plivda — 29 p., Mārtiņš Zarāns — 12 p.) un ar rezultātu 78:65 Valmieras komanda (Gaidis Plivda — 24 p., Jānis Eglītis — 21 p.). Ar sāpīgiem zaudējumiem, zaudējot

tikai dažus punktus, nācās samierināties spēlēt ar Smiltenes komandu (44:45, — Gaidis Plivda — 27 p., Jānis Eglītis — 9 p.), spēlēt ar Cēsis 2 komandu (63:67, — Gaidis Plivda — 20 p., Mārtiņš Zarāns — 12 p., Jānis Rubenis — 12 p.) un spēlēt ar Dagdas komandu (56:64, — Gaidis Plivda — 20 p., Mārtiņš Zarāns — 12 p.). Savukārt pamatīgas neveiksmes tika piedzīvotas izbraukuma spēlēs ar Valmieras komandu (36:78, — Jānis Kokins — 12 p., Gaidis Plivda — 9 p.), spēlēt ar Rīga/Pols komandu (34:53, — Gaidis Plivda — 13 p., Jānis Eglītis — 13 p.), spēlēt ar Madonas komandu (56:70, — Jānis Eglītis — 19 p., Jānis Kokins — 17 p.) un spēlēt ar Limbažu komandu (38:67, — Jānis Eglītis — 13 p., Gaidis Plivda — 10 p.).

● Spēlēt ar Dagdas komandu Gaidis Plivda (spēlētājs ar bumbu) ar 20 punktiem kļuva par Preiļu komandas rezultatīvāko spēlētāju.

PVĢ komanda izcīna 1. vietu

11. - 12. februārī Preiļu novada minifutbola čempionātā tika izspēlētas priekšpēdējās kārtas spēles. Par vienīgā riņķa uzvarētāju kļuva Preiļu Valsts ģimnāzijas komanda.

PVĢ komanda savā pēdējā vienīgā riņķa spēlē svinēja uzvaru, līdz ar to nodrošināja sev pirmo vietu un tikšanos ceturtdaļfinālā ar čempionāta autsaideri S/K «Cerība» komandu.

2. vietu pēc vienīgā riņķa rezultātiem sev nodrošinājusi arī Preiļu 1. pamatskolas komanda, kas ceturtdaļfinālā tiksies ar Preiļu 2. vidusskolas komandu. Trešās vietas liktenis izšķirsies savstarpējā Stabulnieku un «Saknes» komandu spēlē.

Priekšpēdējās kārtas spēlēs tika fiksēti sekojoši rezultāti: Preiļu Valsts ģimnāzija — Policija 2:1 (Sergejs Aleksejevs — 2; Vilis Patmalnieks), Stabulnieki — Preiļu 2. vidusskola 10:1 (Māris Stroganovs — 5, Sandis Cakuls — 3, Māris Litaunieks, auto gols; Ivars Vaivods), Preiļu 1. pamatskola — Arodvidusskola 4:3 (Ervins Veigulis — 3, Raivis Vilcāns; Sergejs Auziņš, Edgars Maslovskis, Anatolijs Danilovs), «Saknes» — S/K «Cerība» 29:5 (Vladimirs Vasiljevs — 14, Ivars Stupāns — 9, Vladimirs Fjodorovs — 4, Andrejs Nikiforovs, Andrejs Rikovs; Edgars Vanags — 3, Lāsma Bernāne, Skaidrīte Vulāne), Preiļu 1. pamatskola — Policija 5:2 (Rustams Fišers — 2, Ervins Veigulis — 2, Normunds Izvāns; Pēteris Skutelis, Ingars Šņepsts).

● Preiļu 1. pamatskolas futbolisti (spēlētāji labajā laukumā pusē), gūstot vārtus, piecas reizes piespieda Policijas komandu sākt spēli no laukuma vidus.

PVĢ	7	7	0	0	21	S/K «Cerība»	6	0	0	6	0
Preiļu 1. psk	6	5	0	1	15	Pēdējās divas čempionāta spēles tiks izspēlētas 18. februārī, kad savā starpā tiksies plkst. 16.00 «Saknes» — Stabulnieki, plkst. 17.00 Preiļu 1. pamatskola — S/K «Cerība».					
«Saknes»	6	4	0	2	12	V.Ozoliņš					
Stabulnieki	6	4	0	2	12						
Policija	7	3	0	4	9						
Arodvidusskola	7	2	0	5	6						
Preiļu 2. vsk	7	1	0	6	3						

INTERESANTI

Izgudro čības ar lukturišiem

Gājieni līdz ledusskapim un tualetei nakts vidū kļūs drošāki, jo izgudrotas čības ar iemontētiem lukturišiem.

Čību, kuras izgudrojis amerikānis Dags Viks, purngalos iemontēti jaudīgi lukturiši, kas ieslēdzas tikai tumsā, kad čības tiek uzautas kājas. Gaismas stars ļauj redzēt 6-7,5 metrus uz priekšu. Kad čības tiek noautas, gaisma vēl kādu laiku paliek ieslēgta. Tas ļauj cilvēkam atgriezties gultā, kamēr atkal nav iestājies pilnīga tumsa.

Čības «Brightfeet» («Spožās kājas») Lielbritānijā tiks pārdotas par 25 sterliņu mārciņām (25,6 latiem).

Ar nekrologu aicina ciemos uz kapiem

Piepildīta kāda šveiciešu jokdara pēdējā grība, lai viņa nekrologs tiktu publicēts kā adreses maiņas paziņojums.

«Rolands Jākobs mainījis adresi», bija rakstīts laikrakstā «Tages-Anzeiger» publicētajā nekrologā. «Mana jaunā adrese ir Rehalpas kapsēta, lauciņa numurs 4276. Es ļoti gaidu jūs ciemos.»

Noslēpo deviņas dienas pēc kārtas

Kāds austriešu atlēts pārspējis neoficiālu pasaules rekordu ilgslēpošanā, nepārtraukti slēpojot de-

viņas dienas pēc kārtas.

52 gadus vecais Jozefs Resniks slēpoja Šorši trasē 240 stundas pēc kārtas, ieturot mazas pauzes, tikai lai apmeklētu tualeti, paēstu un īsu brīdi sasildītos dušā.

Kanādietis sameklē savu izredzēto Sabīni

Kanādietis Marks Lašanss, kurš bija aizrakstījis vēstules 3700 Beļģijas iedzīvotājiem, vārdā Sabīne, meklējot iemilēto sievieti, beidzot viņu atradis.

Marks Lašanss iepazīs ar beļģieti Sabīni ceļojumā uz Havannu. «Mēs patiekām viens otram un kopā pavadījām dienu, bet es biju pārāk

kautrīgs, lai pavaicātu viņas adresi vai telefona numuru,» viņš stāstīja.

Atgriezies Kanādā, Lašanss sapratīs, ka Sabīne varētu būt viņa dzīves sieviete un sācis viņu meklēt. «Viss, ko es zinu, ir tas, ka viņa runā franciski un ceļoja kopā ar draudzeni, vārdā Klāra,» sacīja Lašanss. «Beigu beigās es telefonu grāmatā sameklēju adreses visām sievietēm, vārdā Sabīne. Viņu ir 3700.» Lašanss aizrakstījis visām Sabīnēm, kuras mīt Briselē, bet pēc tam sūtījis vēstules arī Sabīnēm Namirā un arī citviet Beļģijā.

«Bet es neatradu viņu ar vēstulu palīdzību,» Lašanss stāstīja. «Viņas brālis bija dzirdējis par maniem meklējumiem Beļģijas radio un pastāstījis par to viņai.»

DER ZINĀT

Sejas kopšana pēc vecmāmiņu receptēm

Sejas attīrīšanai no atmirušajām šūnām pagatavo lēcu un piena maisījumu. 1 tējkaroti kafijas dzirnaviņās samaltu lēcu sajauc ar pienu, līdz veidojas bieza, viendabīga masa. Sejai vispār ļoti patiek piens. Ja divas nedēļas katru dienu mazgāsi seju pienā (pusglāzi iejauc litrā ūdens), tā izskatīsies lieliski.

Sejas tīrīšanai no rīta un vakarā losjona vietā var ieteikt norīvēt seju ar piparmētru un melisas (1:1) uzlējumu: ņem 2 ēdamkarotes maišījuma uz glāzi verdoša ūdens, ļauj ievīkties 30 minūtes un nokās.

Lielisku efektu dod antistresa maskas, kas jāliek 2-3 reizes nedēļā. Masku patur uz sejas 15-20 minūtes, tad nomazgā ar vāriņu ūdeni.

MASKAS

Sajauc olīveļļu ar 2 ēdamkarotēm bieziņa un olas dzeltenumu viendabīgā masā. Maskā labi mīkstina, baro un nomierina sakairinātu ādu.

Savilktaī ādai palīdz ķirbju maska. Nelielā ūdens daudzumā novāra gabalu ķirbja, saspaida un labi sajauc ar 1 tējkaroti skāba krējuma.

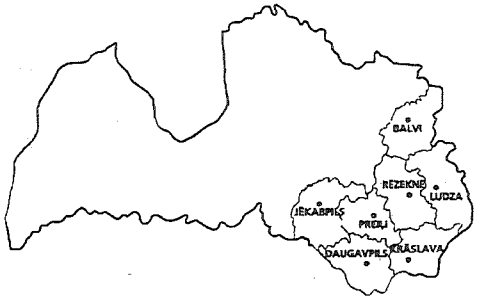
Pupuīna maska izlīdzina grumbas, baro ādu ar C vitamīnu. 2-3 ēdamkarotes vāriņu, caur sietu izberztu pupuīnu sajauc ar puscitroneņu sulu un 1 ēdamkaroti olīveļļas.

No Latvijas preses materiāliem

«Uz viņu bija atstājuši iespaidu mani pūliņi viņas meklēšanā, un viņa centās uzzināt manu telefona numuru. Tas nebūt nebija vienkārši, jo es atstāju tikai savu e-pasta adresi. Viņa atrada manu celtniecības kompāniju, kur viņai iedeva manu telefona numuru,» klāstīja Lašanss. «Es biju tik laimīgs, ka viņa mani atrada, un viņa sacīja, ka joprojām domā par mani. Mums bija tikai īsa saruna pa telefonu, bet viņa apsolīja atsūtīt man garu e-pasta vēstuli. Viņa sacīja, ka vēlas parādīt man savu valsti. Ja tā, es būšu pirmajā lidašīnā uz Beļģiju,» piebilda Lašanss.

Pēc preses materiāliem

KAIMIŅU RAJONOS

Tranzitceļam Nirzas pagastā būs divi tuneļi

1. februārī Nirzas pagastā bija ieradušies akciju sabiedrības «Ceļu projekts» pārstāvji, lai veiktu pēdējo tranzitceļa Rīga – Maskava būvniecības caur pagasta teritoriju saskaņošanu. Projekta variants pašvaldību apmierina, jo Nirzas pagasta teritorijā bez nobraucamajiem ceļiem ir paredzēta arī divu tuneļu – Horoševā un Nirzā – izbūve.

«Ludzas Zeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Suņu audzēšana kā dzīvesveids

Vācu aitu šķirnes suņi – tā ir diagnoze, stāsta Vineta Stašāne, kura kopā ar vīru Ivaru jau vairākus gadus nodarbojas ar suņu audzēšanu un ir starptautiski reģistrētas audzētavas «Haus Sonder» īpašnieki.

— Kā peļņas avotu šo aizraušanos nevar nosaukt, jo, sarēķinot visus izdevumus, peļņa nesanāk. Man dzīvnieki patīk, ne velti esmu kļuvusi veterinārārste. Mūsu mājās ir ne tikai suņi, bet arī kaķene un trusis.

Par vācu aitu suni biju sapņojusi kopš bērnības, bet rinda uz «vācu» toreiz bija divi gadi, arī maksā par kucēnu manām iespējām nereaļa, tāpēc atstiepu mājās kucēnu, kas beigās izauga par lielu

dvorterjeru. Ar Dingo iestājos bezšķirnes suņu klubā «Mans draugs», braucām uz Rīgu uz mācībām, piedalījāmies sacensībās. Dingo bija bezgala gudrs suns un uz mūžīgajiem medību laukiem devās 13 gadu vecumā, paspējis izaudzināt basetiņu Frensiņu un angļu kokerīti Elfu.

Pēc tam Stašānu mājās ieradās vācu aitu suņa kucēns Brenda. Viņa bija šīs šķirnes etalons – skaista, miļa, bezgala gudra, enerģiska. Suns, par kuru var teikt – visu saprot, tikai runāt nemāk.

Pēc V.Stašānes teiktā, Brenda ir lieliska mamma, viņas kucēni izaug par kārtīgiem suņiem un priecē savus jaunus saimniekus. Vācu aitu suns ir ideāls milulis ģimenei, mājai un sirdij. «Vācieši», neraugoties uz suņu modi, ir un paliek ārpus konkurences, jo ir pilnīgi universāla šķirne, ideāli pielāgota dzīvei blakus cilvēkam.

Stašānu mājās bez Brendas vēl ir Vikija, suņu puisis Vello vom Baruther Land, Vikijas meitiņa Ketta, kā arī kokerīte Elfa.

Elfa un Brenda ir Latvijas čempiones. Abas bieži uzvarējušas daudzās izstādēs. Brenda pie savām daudzajām uzvarām pievienojusi otro vietu pēdējā «Zooexpo» izstādē labāko veterānu konkursā. Viņas kausus ir grūti saskaitīt. Vikijai izstādes ne sevišķi patīk, šogad

viņa pirmo reizi kļuva par mammu deviņiem kucēniem. Vello, kas dzimis Vācijā, savu izstāžu karjeru tikai sāk, bet Ketta tikai aug un priecē saimniekus ar savām blēnām.

Pastiprināti būvē ar lauksaimniecību saistītus objektus

Jēkabpils rajona galvenā arhitekte Inese Savina uzskata, ka pērngad rajonā būvniecībā turpinājās straujas attīstības periods. Eksploatacijā nodoti 55 objekti par 3 072 928 latiem, bet, piemēram, 2000. un 2001. gadā summas bijušas ap pusmiljonu latu. Dati liecina, ka lauksaimniecības būves pēc vismaz triju gadu pārtraukuma sāktas celt tikai 2002. gadā.

Pērn visvairāk rajonā būvētas dārza mājas – 21, nodotas eksploatacijā 12 jaunas ražošanas ēkas, četras sabiedriskās ēkas, sešas lauksaimniecības būves, deviņi meža ceļi un viens valsts ceļš.

No nozīmīgākajiem pērn rajonā uzbūvētajiem un nodotajiem objektiem minama Aknistes vidusskolas siltināšana, palešu cehs Kūku pagastā, cūku fermas rekonstrukcija Selpils pagastā, LMT bāzes stacija un tornis, SIA «Saka prodeks» ražošanas cehs, katlu māja Salas pagastā, ūdenstornis Aknistes psihoneiroloģiskās slimnīcas teritori-

jā, peldbaseina renovācija Salā, Pļaviņu HES ūdenskrātuves krasta pakājes nostiprināšana Krustpils pagastā un daudz kas cits.

Lauku iedzīvotāji steidz izmantot ES palīdzību savu saimniecību sakārtošanā. Ļoti daudz pēdējā laikā tiek rekonstruētas un būvētas jaunas piena mājas, saimniecības ēkas, stāsta arhitekte.

Uz Saukas ezera brauktgribētāju netrūkst

Janvāra nogalē uz Saukas ezera pulcējās autobraucēji, kas vēlējas piedalīties veiklības braucienos. Uz ezera ledus šim nolūkam bija iezīmēta sacensību trase, bet skatītāji pasākumu vēroja no krasta.

Līdzīgas sacensības ir risinājušas arī agrāk. Taču dalībnieki uzskata, ka labāk tās rīkot uz ezera ledus, kur trasi neierobežo apkārtnē skatītāji, jo tā ir visdrošāk. Vecākie autobraucēji atcerējās, ka sacensības uz Saukas ezera ledus savulaik rīkojusi arodvidusskola.

— Tad pa visu ezeru braukāja ar «ziliņiem», un nekādu problēmu nebija, — viņi stāsta.

— Nevien negrib uzņemties atbildību, tāpēc vieglāk visu aizliegt. Protams, drošības prasības ir jāievēro un tām pasākumā jāseko līdzī. Taču vajadzētu visus atļauju jautājumus nokārtot vieglāk, — saka sacensību organizators, Elkšņu pagasta iedzīvotājs Juris Kuzņecovs.

Sacensībās piecās braukšanas klasēs piedalījās 52 automašīnas.

«Brīvā Daugava»

● Ivars Stašāns izstādē «Zooexpo 2005» Vello, kurš bija labākais savas šķirnes pārstāvis, un Brendu, kura nopelnīja kausu labāko veterānu konkursā.

● Iesildīšanās laikā pusotru kilometru garajā likumotajā trasē vienlaicīgi varēja atrasties vairākas automašīnas, bet sacensībās tās startēja pa vienai.

MADONAS RAJONĀ

Tikšanās ar «Likteņa lidumniekiem»

Madonas mūzikas skolā notika Latvijas Televīzijas (LTV) seriāla «Likteņa lidumnieki» 3. daļas «Nārību dēli» pirmizrāde. Kā uzsvēra filmas režisore Virdžīnija Lejiņa, tikšanās ar cilvēkiem, kuri palīdzējuši seriāla tapšanā un kuri pārstāv filmas uzņemšanas galveno vietu (Liezēres pusē), kļuvusi par skaistu tradīciju. Madonā tika parādīta filmas devītā sērija, savukārt februāra pirmās svētdienas vakarā ikviens LTV 1 skatītājs ierastajā laikā varēja redzēt «Likteņa lidumnieku» 3. daļas 1. sēriju.

To, ka filma ir kļuvusi gaidīta ikvienā mājā, ka LTV 1 reitingu tabulā tā ierindojas pirmajā vietā, apliecināja LTV sabiedrisko attiecību vadītāja Ieva Liepiņa.

«Kopš pagājušā gada vasaras nav bijis dienas, kad televīzijā neatšķanētu zvans ar jautājumu – kad būs skatāma «Likteņa lidumnieku» jaunākā daļa. Beidzot šis brīdis ir klāt,» teica Ieva Liepiņa.

«Patīkami, ka mana tetraloģija tiek ekranizēta, un tas, ko esmu jau noskatījies, patiešām saista,» atzina rakstnieks Vladimirs Kaijaks.

«Skatoties filmas notikumus, vēlreiz pārdzīvoju savu varoņu likteņus, kas faktiski ir mūsu tautas vēsturiskie likteņi.»

«Lai uzrakstītu filmas scenāriju, ir svarīgs labs pamats,» neslēpa videofilmā scenārija autore Māra Svīre. «Grāmatā bija gan labi izstrādāti konflikti, gan raksturi, man likās interesanti materiāli iedziļināties un filmas dialogiem «izrakt» ko tādu, ko pirmajā lasīšanas brīdī nebija ieraudzījusi.» Visgrūtāk klājies vietā, kur Kaijaks uzrakstījis «pagāja 25 gadi».

Šī vasara arī mums bija interesanta, pateicoties par sadarbību gūtajiem impulsiem, filmas radošajai grupai atzina Madonas pirmsskolas izglītības iestādes «Saulīte» vadītāja Daiga Ābola. Mūsu bērnu darza saimnieces rūpējās par dienšķajām pusdienām, savukārt jūsu devāt mums iedvesmu uzmeklēt gara maizi – izlasīt «Likteņa lidumniekus» grāmatā.

«Ir taču skaisti, ka reizi nedēļā visā Latvijā uz stundu vienojamies kopīgā pasaulē,» televīzijas seriāla iespējas rezumēja režisore Virdžīnija Lejiņa.

Pirms videofilmā 9. sērijas pirmizrādes televīzijas ļaudis piedāvāja 12 minūšu materiālu, kurā fiksēti visi 3. daļā iesaistītie aktieri. Sta-

● Filmā direktore Baiba Dišlere un levas lomas tēlotāja Sigita Jevglevska ar «konfekšu koku», ko «Likteņa lidumnieku» radošais kolektīvs saņēmis no saviem cienītajiem un sadarbības partneriem.

tistika rāda, ka līdz 2006. gadam «Likteņa lidumniekos» filmējušies 103 profesionālie aktieri, masu skatos nofilmēti 520 dalībnieki.

9. sērijā redzami arī daudzi madonieši, cesvainieši, liezērieši. «Aizvadītajā vasarā vienu dienu filmēšanas laukumā pabija Madonas

kultūras nama senioru koris «Mantojums,» stāstīja kora diriģente Ināra Stepāne. Visinteresantākais bijis brauciens uz ligošanu kravas automašīnā. Braukšanu nācies atkārtot trīs reizes, kamēr dziedātāji uzķēruši, uz kuru pusi jāskatās. Dziedāt gan iepriekš neko negata-

vojuši, stāstīja diriģente, tā bijusi improvizācija ar nelielu iedziedāšanu, kas uzfilmēta 9. sērijā. Diriģente vēl tagad atceras jauko, smaržīgo vakaru un emocijas, ko kolektīvam nesa filmēšanās seriālā.

Dzīve nepielūdzami ienes savas korekcijas, un pagājušā gada nogalē mūžībā aizsaukta «Kalna Jaunzeme» (filmā — «Nārību») ipašniece. Mājas pašreizējā saimniece gan saka, ka tas tomēr neizjauks filmēšanas turpināšanu.

Priecīgs akordus pirmizrādes noskaņās sniedza tikšanās ar «Likteņa lidumnieku» jaunāko aktieri, tikai gadu un mēnesi veco Ervinu Gruņinu un viņa vecākiem no Liezēres pagasta. «Nervus tā filmēšana tomēr prasīja,» līksmi smeja Ervina māmiņa Daiga Gruņina, «uz filmēšanu nobraukājam divas nedēļas, puika spēlēja Mīrgas dēlu Jurīti.»

Pusgadu vecais Ermins filmas uzņemšanā esot spēlējis kā īsts profesionālis, — kur bija nepieciešams, tur raudāja, kur vajadzēja smieties, viņš smējās, tobrīd vēl nemācēja rāpot, bet filmēšanas skatā i to piepratis.

Skatītāju zālē varēja redzēt arī Robertu Gotlaufu no Praulienas, kas savulaik tēloja «Nārību» Edgaru bērniņā.

«Stars»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Akcijai «Policists, kuram es uzticos» iesūtītas tikai ČETRAS anketas no Preiļu rajona

5. februārī noslēdzās leklītu ministrijas rīkotā akcija «Policists, kuram es uzticos». Divu mēnešu laikā ministrijā saņemtas 1207 anketas, no kurām tikai četras bijušas no Preiļu rajona.

Iedzīvotāji par uzticamākajiem policijas darbiniekiem atzina

iecirku inspektoros (668 anketas), ceļu (195 anketas) un kārtības (119 anketas) policistus. Balsots arī par kriminālpolicijas, ekonomikas un pašvaldības policijas darbiniekiem. Sogad visaktīvāk par policistiem balsojuši kurzemnieki, no kuriem kopumā saņemtas 370 anketas, bet no Latgales reģiona iedzīvotājiem saņemta 331 anketa. Labākos poli-

cistus izvēlējušies 279 Daugavpils rajona iedzīvotāji, no Jēkabpils rajona saņemta 51 anketa, 30 – no Krāslavas rajona, 11 – no Balvu rajona, bet no Rēzeknes rajona (tāpat kā no Preiļiem) – četras anketas. Visneaktīvākie bijuši ludzānieši, jo saņemtas tikai trīs anketas.

Plānots, ka akcijas uzvarētāji tiks apbalvoti 23. februārī.

Izmaiņas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu brigādes štatos

No 16. janvāra par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu brigādes komandieri apstiprināts VALĒRIJS HARITONOVŠ, kurš no pagājušā gada jūli-

ja veica komandiera pienākumu izpildītāja funkcijas.

Preiļu brigādes komandiera vietnieks no 27. janvāra ir Oļegs Stepanovs, bet Livānu posteņa ko-

mandieris – Vladimirs Vasiljevs. Par Preiļu brigādes komandiera vietnieka profilakses darbā pienākumu izpildītāju no 24. janvāra apstiprināts Ēriks Pastars.

INFORMĒ 112

Janvārī ugunsdzēsēji dzēsa, glāba un sportoja

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Preiļu brigādes sakaru punktā šī gada janvārī tika saņemti 19 operatīvie izsaukumi. Ugunsdzēsējiem nācās izbraukt uz 14 ugunsgrēkiem, no kuriem četros bija konstatēta sodrēju aizdegšanās dūmvados. Tas kārtējo reizi apliecina cilvēku nevērtīgu attieksmi pret ugunsdrošības noteikumu prasībām.

Ugunsgrēkā, kas šī gada 28. janvārī krāsns pārkurināšanas dēļ izcēlās kādā divstāvu dzīvojamā

mājā Livānos, VUGD Preiļu brigādes darbinieki no stipri piedūmota dzīvokļa izglāba kādu vīrieti.

Janvārī ugunsdzēsēji neiztika arī bez glābšanas darbiem. Iestājoties aukstam laikam, daudzviet aizsala ūdensvada sistēmas, atstājot bez dzeramā ūdens cilvēkus un mājlopus. Tā 20. un 22. janvārī VUGD Preiļu brigāde sniedza palīdzību, pievedot ūdeni zirgaudzētavai «Trīs vītulu stajli» Riebiņos, kur vairāk kā 100 zirgi bija palikuši bez ūdens.

Jauns gads sācies arī VUGD Preiļu brigādes sportiskajā dzīvē. Turpinās ikgadējā spartakiāde,

kuras ietvaros VUGD struktūrvienības sacenšas gan sporta spēlēs, gan arī ugunsdzēsības sportā. Tā šī gada 27. janvārī Rīgā notika VUGD čempionāts galda tenisā. Preiļu brigādes izlases komandas pārstāvis Oļegs Stepanovs individuālajā vērtējumā ieguva godalgoto trešo vietu.

Nākamās sacensības VUGD spartakiādes ietvaros notiks februārī Alūksnē, kur tiks noskaidroti labākie distanču slēpotāji.

V.Andrejevs,
VUGD Preiļu brigādes
inspektors stažieris

PADOMI AUTOĪPAŠNIEKIEM

Automobiļa nīknākais ienaidnieks – korozija

Ilgstoši ziemā nemazgājot auto, īpašnieki pavasarī zem biezās dubļu un sāls kārtas riskē ieraudzīt rūsas burbuļus katrā krāsas deformācijas un skrāpējuma vietā.

Ziemas ekspluatācijas laikā ir divas lietas, kuras jāievēro principiāli. *Pirmkārt*, mašīnu jāmazgā pēc iespējas biežāk, lai nepakļautu to korozijai. *Otrkārt*, pēc mazgāšanas jāatjauno silikona slānis uz durvju un bagāžnieku blīvgumijas, kas ļauj saglabāt gumijas elastību salā un nodrošina iespēju pašam iekļūt automobiļi arī ļoti maz apkārtējās vides temperatūrā.

Ekspluatējot auto, der atcerēties, ka visstraujāk automobilis rūsē tieši ziemā. Regulāri nenomazgājot smiltis, sāli, grūzus un citus abrazīvos korozijas katalizatorus, īpašnieki samazina savu spēkratu mūžu. Vēl viens kaitīgs faktors – ziemā ekspluatēt auto, kas periodiski tiek ie-

vietots siltā garāžā. Tādā gadījumā notiek auksto metāla virsmu norasošana jeb pārklāšanās ar kondensātu. «Mitrā tvaika pirts» metāla virsmas sagrauj vairākas reizes straujāk nekā tad, ja auto nakšņotu uz ielas. Metāla apstrādes speciālisti uzskata, ka daži desmiti šādu aukstas dienas/siltas nakts temperatūras maiņas cikli ir ekvivalenti gadu ilgai auto nakšņošanai uz ielas.

Vislabākie auto virsbūvi sargājošie spēkratu nakšņošanas apstākļi ir ventilējama veranda, angārs vai telts, kur nav nekādu temperatūras svārstību un starpības, salīdzinot ar apkārtējo vidi.

Pārbaudot praktiski jebkuru 12 un vairāk gadus ekspluatētu automobili, iespējams atklāt koroziju, kuras procesu var sadalīt četrās kategorijās.

1. Virsbūves korozija auto krāsas izdiluma vai bojājuma vietās, kur krāsa nodilst, plastmasas, metāla

vai gumijas detaļām iedarbojoties vibrācijas rezultātā.

2. Virsbūves ārējā korozija, kas attīstās uz metāla krāsotās virsmas. Parasti tā notiek krāsas un metāla vājas saķeres vietās. Laika gaitā krāsa veido pūšļus un zemkrāsas korozijas perēkļus. Tad jāizmanto slīpēšana un krāsojumu sargājošs grunts uzklāšana.

3. Metāla korodēšana auto virsbūves slikti ventilētās vietās jeb tā saucamajās *kabātās*. Šādu bojājumu novēršanai, iespējams, būs vajadzīga lodēšana vai pat metināšana. Taču arī nepareizi apstrādāta metinājuma šuve ir vislabvēlīgākā vieta korozijai, kur metāla sagrušanas process norisināsies paātrinātā tempā.

4. Kustības drošībai un ekspluatācijai bīstamākā ir automobiļa nesošo konstrukciju un agregātu korozija. Šajā gadījumā nepieciešama kvalificēta speciālista palīdzība.

Pēc Latvijas preses materiāliem

POLICIJAS ZIŅAS

Laikā no 6. līdz 12. februārim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 30 iesniegumi, no kuriem 14 noziedzīgos nodarījumos ir uzsākts kriminālprocess. Nedēļas laikā reģistrēti seši ceļu satiksmes negadījumi, astoņas huligāniskas darbības, divi ģimenes skandāli un sešas zādzības.

Zog svētbildes

6. februārī policijas pārvaldē saņemts iesniegums par to, ka Galēnu pagastā no vecticībnieku lūgšanu nama nozagta vērtīga svētbilde. Vietējai vecticībnieku draudzei nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 1000 latu apmērā.

Silajāņu pagastā nodegusi dzīvojamā māja

7. februārī ugunsdzēsējiem nācās doties uz nelaimes vietu Silajāņu pagastā. Tur bija izcēlies ugunsgrēks un nodega kādam 1946. gadā dzimušajam iedzīvotājam piederošā dzīvojamā māja un saimniecības ēkas 150 kvadrātmtru platībā. Speciālisti noskaidrojuši, ka iespējams ugunsgrēka iemesls ir pārkurināta krāsns.

Pēc medicīniskās palīdzības – uz slimnīcu

10. februārī medicīniskās palīdzības sniegšanai Livānu slimnīcā tika nogādāts kāds 1965. gadā dzimis vīrieti. Viņam mediķi konstatēja galvas traumu. Bez tam vīrieti bija apliets ar baltu krāsu.

Kriminālprocess par vardarbīgu izturēšanos pret ģimeni

Policija uzsākusi kriminālprocesu par vardarbīgu izturēšanos pret ģimeni. Iesniegums par šādu nodarījumu policijas pārvaldes dežūrdalā tika saņemts 10. februārī. Pret saviem tuviniekiem vardarbīgi bija izturējies kāds 1963. gadā dzimis vīrieti no Saunas pagasta.

Mēģināja iekļūt dzīvoklī pa balkonu

11. februārī saņemta informācija par to, ka Livānos kādā gaidām noskaidrota persona mēģināja iekļūt 1960. gadā dzimušam vīrietim piederošajā dzīvoklī. Konstatēts, ka ir sabojāta balkona durvju slēdzene, kā arī izsists balkona durvju stikls.

Apzagta vasarnīca

12. februārī, izņemot loga rūsas stiklu, zagļi iekļuvuši vasarnīcā, kas pieder kādam 1964. gadā dzimušam Aizkalnes pagasta iedzīvotājam. Aiznestas dažādas mantas. Policija uzsākusi kriminālprocesu. Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Kā dzēst soda punktus

Autovadītāji, kuri uzkrājuši pārkāpuma uzskaites punktus un vēlas to skaitu samazināt, var to darīt, apmeklējot satiksmes drošības kursus.

Autovadītājiem kursos ir iespējams iegūt padziļinātas zināšanas gan par psiholoģiskajiem faktoriem, kas ietekmē braukšanu, gan uzzināt par drošās rīcības modeļiem sarežģītā situācijā uz ceļa. Kursi ir brīvprātīgi, par tiem var interesēties Ceļu satiksmes drošības direkcijā.

Kā vērtē transportlīdzekļa tehnisko stāvokli un aprīkojumu

Veicot transportlīdzekļa tehniskā stāvokļa un aprīkojuma kontroli tehniskās apskates ietvaros, konstatētos trūkumus un bojājumus novērtē ar šādiem vērtējumiem:

- konstatēti sīki trūkumi vai bojājumi, kas tieši neietekmē satiksmes drošību, transportlīdzeklim tiek izsniegta tehniskās apskates uzlīme;
- konstatēti būtiski trūkumi vai bojājumi, kas ietekmē apkārtējo vidi un var ietekmēt satiksmes drošību, transportlīdzeklim tehniskās apskates uzlīme netiek izsniegta. Šādu transportlīdzekli, uzrādot tehniskās apskates protokolu, atļauts ekspluatēt Latvijā 30 dienu laikā no pārbaudes veikšanas. Transportlīdzeklim ir jānovērš konstatētie bojājumi vai trūkumi un jāveic atkārtota pārbaude;
- konstatēti bīstami trūkumi vai bojājumi, kas apdraud apkārtējo vidi, cilvēku veselību, dzīvību vai satiksmes drošību, tāpēc transportlīdzeklim tehniskās apskates uzlīme netiek izsniegta un tā ekspluatācija līdz trūkumu vai bojājumu novēršanai ir aizliegta. Transportlīdzeklim jānovērš konstatētie trūkumi un jāveic pamatpārbaude.

Kas ir «bonus-malus»

«Bonus-malus» ir elastīga atlaizņu sistēma, kad visi transportlīdzekļu īpašnieki un viņu transportlīdzekļi atkarībā no izraisīto ceļu satiksmes negadījumu skaita tiek iedalīti īpašās klasēs un, pērkot Obligātās civiltiesiskās atbildības (OCTA) apdrošināšanas polisi, var saņemt atlaides. Apdrošinātāji secinājuši, ka šādas atlaides 14 klasēs pienākas aptuveni 75% valsti reģistrēto transportlīdzekļu īpašniekiem. Tikai pavisam nedaudziem jāpiemēro polises sadārdzinājums jeb «malus».

